Рўзнома аз соли 1924 мебарояд

Овози тоҷик

آواز تاجیک

Бани одам аъзои якдигаранд!

Номҳои пешинаи рўзнома: «Овози тоҷики камбағал» (соли 1924), «Овози тоҷик» (солҳои 1924-1931), «Ҳақиқати Ўзбекистон» (солҳои 1931-1940), «Ўзбекистони сурх» (солҳои 1950-1964), «Ҳақиқати Ўзбекистон» (солҳои 1964-1991).

РЎЗНОМАИ КЕНГАШИ ОЛИЙ МАҶЛИС ВА ДЕВОНИ ВАЗИРОНИ ҶУМҲУРИЯТИ ЎЗБЕКИСТОН

6 августи соли 2003. Чоршанбе № 59 (12902)

Дар фурўш нархи озод. Рўзнома соати 16.55 имзо гардид.

Ба пешвози дувоздаҳсолагии истиқлолияти Ўзбекистон

Ид боз ҳам ҷозибанок мегузарад

Иди бузургтарин ва азизтарини ҳамаи мо —Рўзи истиқлолият торафт наздик мегардад. Аз рўи анъана тантанаҳои асосӣ дар майдони Мустақилии пойтахтамон барпо мегарданд.

Дар ин рўзҳо кори гурўҳи ҷумҳурии ташкилию эҷодии тайёрӣ ва гузарондани ҷашн суръат пайдо мекунад. То ки ҷашн бо рўҳбаландӣ ва аъло гузарад, санъаткорони машҳур, режиссёрон, муҳандисони овоз, устоҳои либос, рассомон аз тахти дил меҳнат мекунанд.

Чӣ хеле, ки ба хабарнигори ЎзА саррежиссёри гузарондани ид, Ҳунарпешаи мардумии Ўзбекистон Рустам Ҳамидов хабар дод, дар намоишномаҳои бузурги ҷашн, ки 31 август баргузор мегарданд, зиёда аз ҳашт ҳазор нафар иштирок мекунад. Дар байни онҳо — санъаткорони иттиҳодияи эстрадии «Ўзбекнаво», иттиҳодияи «Ўзбектеатр» ва «Ўзбекракс», Консерваторияи давлатии Ўзбекистон, аъзоёни ҷамоаҳои эҷодию мусиқӣ, фолклорию этнографӣ, бачагона, донишҷўёни мактабҳои олӣ, хонандагони коллеҷу литсейҳо, омўзишгоҳҳои хореографию мусиқӣ, мактабҳои санъат ҳастанд.

Гурўҳҳое, ки саҳнаҳои оммавиро меофаранд, имрўзҳо дар стадиони «Пахтакор» машқ мекунанд. Дар қасри Дўстии халқҳо ҷамоаҳои бадеии Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон ва вилоятҳо дар бобои барномаҳои идонаашон кор мекунанд.

Дар қасри мўҳташами «Туркистон» бошад, сурудҳои беҳтарини эстрадие, ки бояд дар ҷашн иҷро шаванд, хоста гирифта мешаванд. Қайд кардан ҷоиз аст, ки дар блоки эстрадӣ баробари ситораҳои дурахшони санъатамон иҷрокунандагони ҷавоне, ки ба олами мусиқа акнун қадам мондаанд, дар дарёфтани услубу овози худ ҳамеша дар ҷустуҷўянд, иштирок мекунанд. Дар студияҳои сабти овоз шоирону бастакорон суруду оҳангҳои нави ба ҷашн бахшидашударо сабт мекунанд.

Майдон имрўзҳо серодаму пурҷўш аст. Дар ин ҷо корҳои сохтмону монтажӣ авҷ гирифтааст. Коргарон то ки дар мўҳлати муайян ва ба таври бояду шояд саҳнаи бузург, амфитеатр, таҷҳизоти равшаннамоию овоздиҳиро бунёд кунанд, бо ҷидду ҷаҳд меҳнат мекунанд. Ба корҳои сохтмонӣ даҳҳо ташкилотҳо ҷалб карда шудаанд. Ҷамъияти саҳҳомии тарзи кушоди «Технолог» аз ҷумлаи онҳост.

— Сохтмони амфитеатр, ки барои даҳ ҳазор тамошобин пешбинӣ шудааст, қариб дар як моҳ ба охир мерасад,— мегўяд ҷонишини директори ҷамъият Мурод Аюпов. — Ба ин кор аз 50 нафар бештар кормандонамон сафарбар шуданд.

Дар васл намудани таҷҳизоти равшаннамоӣ коргарону хизматчиёни корхонаи унитарии «Тошшаҳарнур» намунаи ибрат нишон медиҳанд.

Дар намоишномаҳои бузурги идонае, ки тавассути радифи сунъӣ аз тариқи телевизион ба бисёр мамлакатҳои ҷаҳон намоиш дода мешавад, комёбиҳои дар солҳои истиқлол ба даст овардаи мамлакатамон, корҳои бунёдкории ҳамватанонамон, меҳнати фидокоронаи онҳо баҳри осоишу фаровонӣ, шукуфонии Ватан бо ёрии воситаҳои баланди бадеӣ инъикос мееёбанд.

Назокат УСМОНОВА,
мухбири ЎзА.

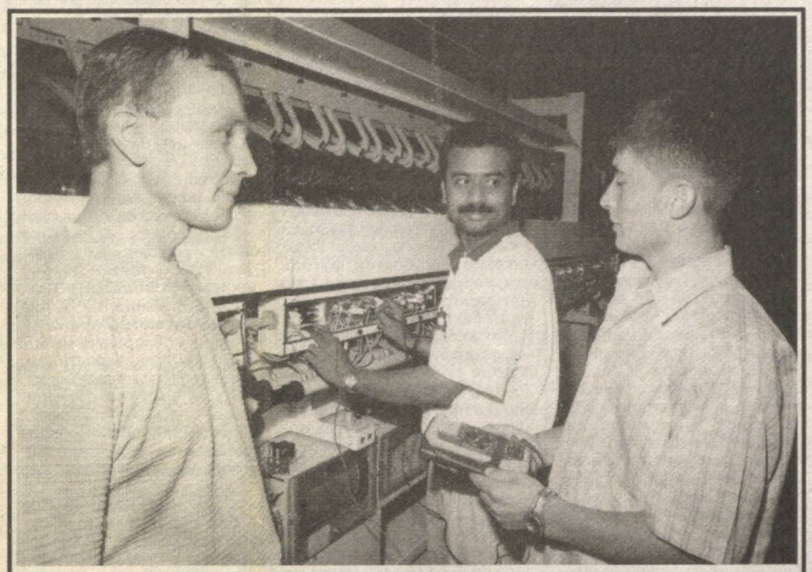

Дар деҳаи Ойими ноҳияи Ҷалолқудуқ боз як корхонаи муштараки Ўзбекистону Чин— «Ойимтекстил» ба кор сар кард. Ў дар як сол 4365 тонна калоба ва 4200 тонна матоъҳои трикотажӣ тайёр карда метавонад. Сохтмону монтажи онро идораи бинокорию монтажи рақами 1-и тобеи тресги «Вилоятсувқурилиш» ба анҷом расонд. Дар он ба миқдори 35 миллион евро дастгоҳҳои дар Олмон ва Шветсария тайёргардида гузошта хоҳад шуд. Баъди ба кор сар кардани он 700 нафар ҷавонони деҳот бо кор таъмин хоҳанд шуд.

Дар сурат: *(аз чап ба рост) коргар* ***Рустам Валиҷонов****, электрики олмонӣ* ***Рамаян Танговел*** *ва коргар* ***Ҳаётулло Каримов*** *акс ёфтаанд.*

Суратгир: Ш.ОЛИМОВ. (ЎзА).

Такмили ихтисос дар Ҷопон

Муносибатҳо дар соҳаҳои мухталиф миёни Ўзбекистон ва Ҷопон мустаҳкам мегардад. Ҳозир дар донишгоҳҳои ин кишвар талабаҳои зиёд ва омўзгорони ўзбекистонӣ таҳсил мекунанд. Се нафар муаллимони коллеҷҳои хоҷагии қишлоқи Пахтакор, Зомин, Бахмал дар Ҷопон ихтисоси худро такмил медиҳанд.

Онҳо мувофиқи ин усулҳои истифодабарии асбобу ускунаҳоеро, ки ба қарзи дарозмуддати Ҷопон дода шудааст, меомўзанд.

(Мухбири худамон)

Фармони Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон

Дар бораи ворид намудани тағйироту иловаҳо ба Низоми нишони сарисинагии «Ўзбекистон белгиси»

Ба мақсади рағбатнок намудани ҷавонон, ки дар асоси маънавияти миллӣ, мероси маданӣ ва қадриятҳои умумбашарӣ дар худ эҳсосоти баланди ватанпарастӣ, халқпарварӣ, ҷонфидоӣ ва меҳнатдўстиро таҷассум кардаанд, обрўи Ватанро, шаъну шўҳрат ва шарафи онро барои дар миқёси байналхалқӣ баланд бардоштан хизмат менамоянд, дар ҳаёти иҷтимоию сиёсии мамлакат иштироки фаъолона доранд ва дар ин роҳ ба дигарон намунаи ибратанд:

Ба Низом оид ба нишони сарисинагии «Ўзбекистон белгиси», ки бо Фармони Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон аз 22 июли соли 1997 (Ахборотномаи Олий Маҷлиси Ҷумҳурияти Ўзбекистон, соли 1997, рақами 8, моддаи 195) тасдиқ гардидааст, тағйироту иловаҳо дохил карда шаванд, таҳрири нави он (илова мешавад), қабул карда шавад.

Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон И.КАРИМОВ.
шаҳри Тошканд,
4 августи соли 2003.

Низом

оид ба нишони сарисинагии «Ўзбекистон белгиси» (таҳрири нав)

1. Бо нишони сарисинагии «Ўзбекистон белгиси» он ҷавононе сарфароз карда мешаванд, ки дар асоси маънавияти миллӣ, мероси маданӣ ва қадриятҳои умумбашарӣ ҳисси ватанпарварии олӣ, халқпарварӣ, ҷонфидоӣ ва меҳнатдўстиро дар худ таҷассум намуда, дар баланд бардоштани обрўи Ватан, шаъну шўҳрат ва шарафи он дар миқёси байналхалқӣ, дар ҳаёти иҷтимоию сиёсӣ фаъолона саҳм мегиранд ва ба дигарон намунаи ибрат нишон медиҳанд.

2.Пешниҳод намудан ба мукофоти сарисинагии «Ўзбекистон белгиси» аз тарафи ташкилотҳои зерини ҷамоатии ҷунбиши ҷавонони Ҷумҳурияти Ўзбекистон «Камолот» ва ҷамоатчигӣ сурат мегирад.

3.Нишони сарисинагии «Ўзбекистон белгиси» дар асоси қарори Шўрои Марказии ҷунбиши ҷамъиятии ҷавонони Ҷумҳурияти Ўзбекистон «Камолот» мукофотонида мешавад.

4. Тартиби мукофотонидан бо нишони сарисинагии «Ўзбекистон белгиси» аз тарафи Шўрои Марказии ҷунбиши ҷамъиятии ҷавонони Ҷумҳурияти Ўзбекистон «Камолот» сурат мегирад.

5. Нишони сарисинагии «Ўзбекистон белгиси» ва шаҳодатномаи он дар вазъияти тантанавӣ аз тарафи раиси Шўрои Марказии ҷунбиши ҷамъиятии ҷавонони Ҷумҳурияти Ўзбекистон «Камолот» супурда мешавад.

6. Нишони сарисинагии «Ўзбекистон белгиси» такроран дода намешавад.

7. Нишони сарисинагии «Ўзбекистон белгиси» дар тарафи чапи қафаси сина насб мегардад.

Бунёди кўпруки нав

Ба мисле, ки дар вилояти Тошканду шаҳрҳои он сохтани кўпрукҳои мустаҳкам дар авҷ аст, оҳиста-оҳиста дар дигар шаҳру навоҳии ҷумҳурӣ бунёди ин навъи сохтмони роҳи автомобилгард низ сурат мегирад.

Баъди бунёди кўпруки нав табиист, ки масофаи чандинкилометра ба мардум барои ба манзили дилхоҳ расидан сарфа мешавад. Чанде пеш дар гузари «Гандумтош»-и ноҳияи Ҷиззах кўпруки нав бунёд ёфт. Дарозии он 75 метр аст. Барои сохтани ин иншоот 210 миллион сўм маблағ харҷ шуд. Сокинони хоҷагии «Янги ҳаёт» аз ин воқеа хеле шод шуданд.

Анорбой НАЗАРОВ,
хабарнигори «Овози тоҷик» дар вилоятҳои Ҷиззаху Навоӣ.

Оҳангҳои абадии диёри куҳан

Тавре ки маълум аст, санъати мусиқӣ дар давоми асрҳо дар қалбу рўҳи одамони мо ҳиссиёти баланд бедор намуда, ба онҳо илҳом мебахшад, ки ин ҷаҳони моро рангин месозад.

Боз як воқеаи муҳим—ин фестивали байналхалқии мусиқии анъанавии «Шарқ тароналари» мебошад, ки дар давоми якчанд сол дар мамлакати мо бо ташаббуси Президент Ислом Каримов баргузор мешавад. Сол аз сол обрў ва мавқеи ин фестивал баланд мешавад. Зеро вай ба тарғиби мусиқии миллии мо нигаронида шуда, комёбиҳои ин соҳаро инъикос менамояд, ҳаводорони мусиқии оламро аз навигариҳои олами мусиқӣ шинос мегардонад.

Аҳамияти ин тадбир дар рушду камоли анъанаҳои мусиқии миллӣ калон буда, он дар дилу дидаи насли ҷавон ҷо мегирад, ба онҳо ҳисси муҳаббатро ба санъат тарбия менамояд. Ин васфи ҳақиқии қадриятҳои инсонӣ мебошад. Ин ҷашни мусиқӣ ҳамчунин омили муҳими мустаҳкам намудани риштаҳои дўстӣ, бародарии байни халқҳо мебошад, он ба тавсияи чаҳорчўбаи ҳамкории эҷодӣ, муносибатҳои маънавӣ-равшаннамоӣ дар миқёси байналхалқӣ хизмат менамояд.

Ин форуми санъат, ки дар худ анъанаҳои миллиро дар рўҳи замон таҷассум месозад, инъикоси ҷаҳони ботинӣ, орзуву омоли халқҳои рўи замин дар ин замони мураккаб мебошад. Ин фестивал чун минбаре менамояд, ки аз он даъвати одамон ба дўстӣ ва ҳамкорӣ шунида мешавад.

Мусиқии Шарқ, ин фалсафаи Шарқ аст. Вай қисми ҷудонашавандаи пешрафти маданӣ ва равшаннамоӣ мебошад. Он дар мероси ҷаҳонии маданият мавқеи муҳим дорад. Дар ин роҳ фестивали мазкур ба маданияти башарият ғизои маънавӣ дода, бо ҳамин ба вусъати қадриятҳои умумбашарӣ саҳм мегузорад. Ин форуми байналхалқӣ, ки дар саҳнаи ҷаҳонӣ мақоми муайян дорад, барои ташаббусҳои нав имконият фароҳам меоварад. Яъне ҷиҳати ташкил намудани дигар тадбирҳоро бахшида ба мусиқии Шарқ пайдо мекунад. Таҳти сарварии ЮНЕСКО гузаронида шудани ин фестивал гувоҳи ин даъвост.

Дар ин ҷашни мусиқӣ, ки соли равон бори чорум баргузор мешавад, ҳанўз фестивал сар нашуда қариб аз 40 мамлакати дунё хоҳиш кардаанд, ки дар он иштирок намоянд. Яке аз хусусиятҳои фестивали мазкур он аст, ки ҳар дафъа вай ба як риштаи санъати мусиқии миллӣ бахшида мешавад. Аз ҷумла, соли равон вай ба жанри мақоми миллӣ бахшида мешавад. Ин дар барномаи театрикунонидашуда ва галаконсертҳо дар чаҳорчўбаи тадбирҳои мазкур баргузор хоҳад шуд.

Имрўзҳо дар шаҳри Самарқанд ба фестивали мазкур ҳамаҷониба тайёрӣ мебинанд. Ҷиҳати пурмазмун гузаронидани ин ҷашнвораи мусиқӣ чораҳои гуногун дида мешаванд. Дар назар аст, ки як қатор тадбирҳо дар ноҳияҳои гуногун ва саҳнаҳои мухталиф барпо мегарданд. Омода сохтани саҳнаҳо ва ҷойҳои хос барои баромад намудани санъаткорон бо суръати баланд пеш бурда мешавад. Ҳамчунин ҷойҳои баргузории конференсияҳои байналхалқӣ, қабули меҳмонон ва ҷои зисти онҳо муайян карда мешавад. Қобили қайд аст, ки ташкилкунандагони фестивал таҷрибаҳои пешинаро мавриди истифода қарор дода, тамоми эътибори худро ба он равона намудаанд, ки ҷашнвораи мусиқӣ бо тантана барпо гардад ва он аз гузашта дар савияи баландтар бошад.

Дар барномаи театрикунонидашудаи мусиқии фестивал дастаҳои фаъоли эҷодӣ даъват шудаанд. Ба сохтмони саҳна ва амфитеатрҳо дар майдони Регистон, ки тадбирҳои асосӣ дар он ҷо мегузаранд, эътибори калон дода истодаанд. Алҳол дар ин ҷо декоратсияҳо, ороишҳои бадеӣ, ки образи ҳаёти халқ ва анъанаҳои миллиро инъикос менамоянд, ҷо ба ҷо карда мешаванд. Барои намоиши саховати замини куҳан, боигариҳои табиати мо, инчунин ҷойҳо сохта мешаванд. Дар саҳна дастгоҳҳои замонавии баландкунандаи овоз ва равшанидиҳандаҳо гузошта мешаванд. Ба муносибати форуми мусиқӣ шаҳр боз ҳам ободтар ва зеботар мегардад.

Дар чаҳорчўбаи фестивали мазкур санъаткороне, ки аз мамлакатҳои гуногун барои иштирок дар ин анҷумани санъат ташриф меоваранд, имсол онҳоро имкониятҳо бештар аст. Дастаҳои бадеӣ—ҳунарпешагони машҳур аз мамлакатҳои мухталиф ба ҷуз аз ин ки мувофиқи барномаи конкурс «Барои иҷрои беҳтарини сурудҳои миллӣ» дар майдони Регистон ҳамарўза ҳунарнамоӣ мекунанд, инчунин имкон доранд, ки дар ноҳияҳои наздики Самарқанд—Ургут, Тайлоқ ва Самарқанд, дар минтақаҳои истироҳатӣ баромад намоянд.

Фестивали байналхалқии мусиқӣ, ки дар мамлакати мо баргузор мешавад, аз тариқи ҳамроҳи маснўъ, яъне кайҳонӣ ба бисёр мамлакатҳои олам шунавонида мешавад.

Хулоса карда гўем, фестивали чоруми байналхалқӣ барномаи хуби мусиқӣ дошта, пур аз вохўриҳои самимона, конференсияҳо, сўҳбатҳо дар атрофи «мизи мудаввар» ва шабнишиниҳои санъаткорон мебошанд.

Назокат УСМОНОВА,
мухбири ЎзА.

Намоишгоҳи саноатӣ

Дар Тошканд намоишгоҳи саноатии технологияи хурду миёнаи тиҷоратии Ҷумҳурии Исломии Эрон кушода шуд. Дар он автомобилҳову техникаи маишӣ, кабелҳои барқӣ, дорувор, булўр ва сафол гузошта шудааст. Маҳсулоти ба намоиш гузошташуда ба талабҳои бозори ҷаҳон ҷавобгў буда дар Осиё маълуму машҳуранд. Аз ҷумла, фирмаи «Шишаи Кова» ба мошинҳои машҳури ҷаҳони Италия—«Феррарӣ», «Лент Порс»

оинаҳо ва «Ленти тормоз Эрон» маҷмўи ҷиҳозро барои «Пежо» расонда медиҳанд. Маҳсулоти «Кате сўзон Сино» дар истеҳсоли «Мерседес» ва «Рено» истифода бурда мешавад.

Аз намоишгоҳ инчунин равғани растанӣ низ ҷой гирифтааст. Вай маҳсулоти заводҳои «Шодгули Нишопур» ва «Рўғани фароянддаи Хуросон» мебошад. Намояндаи фирмаи «Руған» Маҷид Баҳодур нияти бо мамлакати мо ҳамкорӣ доштанашро таъкид кард. Аз рўи гуфти ў дар Ўзбекистон якчанд заводи истеҳсоли равғани растанӣ сохта хоҳад шуд. Бо ин мақсад то 1,5 миллион доллар маблағ гузошта мешавад. Фирмаи «Эран Ягзуз» бошад, ба истеҳсоли садонишонакҳо тайёр аст. Онҳо дар мошинҳои «Сиело» (Эрон) ва «Матиз» истифода бурда мешаванд. Заводи қисмҳои эҳтиётии автомобилҳои «Носир лавозем» низ мехоҳад бо шарикони ўзбекистонияш корхонаи якҷоя барпо намояд. Тамоми иштирокдорони намоишгоҳ тайёранд ба иқтисодиёти мо маблағгузорӣ намоянд. Ба шарте ки ҳукумат кафолат диҳад. Тавре ки намояндаи фирмаи «Сино тиле» ҷаноб Я.Ризвонӣ иброз дошт, фирма бо 33 мамлакати ҷаҳон, аз ҷумла ба мамлакатҳои Аврупо маҳсулот мебарорад. Маҳсулоти фирма дар сохтмони консерваторияи Ўзбекистон низ истифода бурда шудааст.

Муваффақияти Эрон назаррабо аст. Изҳори ҳамкории намояндагони фирмаҳои иштирокдори намоиш хурсандиовар аст. Намоишгоҳи мазкур гувоҳи оғози ҳамкорӣ мебошад. Ба ин роҳи оҳане, ки ба воситаи Серахс ба баҳрҳои ҷанубӣ, ки ба воситаи остони Хуросон мегузарад, мусоидат мекунад. Аз ҷумла, ба ин остондори Хуросон, ки роҳбари намояндагони тадбиркорони Эрон, ки ба Тошканд омадаанд мебошад, умед мебандад.

Дар ин минтақаи махсуси иқтисодии «Сарахс» барои тадбиргарони мо чӣ гуна шароитҳо фароҳам оварда мешавад, дар стендҳои намоишгоҳ акси худро ёфтааст. Намоиш, ки дар «Узэкспомарказ» кушода шудааст, то 6 август идома меёбад.

П.ОЗОД.
Суратгир: Р.Акбаралиев.

Ҳуқуқи истеъмолгар

Муаммо — лоқайдӣ

Бинобар дар самтҳои хидматрасонии савдо, хизмати маишӣ ва коммуналӣ халалдор гардидани манфиати истеъмолгар шикояти шаҳрвандон ба назар мерасад. Бо мақсади пурзўр намудани назорати ҷамъиятӣ дар бозори дохила аз маҳсулоти бадсифат, ҳамчунон ба саломатӣ ва ҳаёти одамон хавфнок 28 ноябри соли 2002 Девони Вазирони ҷумҳурӣ «Дар хусуси чораю тадбирҳои васеъ намудани иштироки ҷомеа дар ҳимояи ҳуқуқи истеъмолгар» қарор қабул намуда буд. Иҷрои он дар маҳалҳо чӣ гуна аст? Аз ин хусус сўҳбати Мустафо Ҳимматов, раиси иттиҳодияи ҳудудии ҳимояи ҳуқуқи истеъмолгарони вилояти Қашқадарё:

— Мо кори худро бо шарҳи қарори мазкур ва фаҳмондадиҳии он дар байни аҳолӣ оғоз намудем. Баъд ба мо истеъмолгароне, ки ҳуқуқашон халалдор гаштааст, муроҷиат намуданд. Дар давоми шаш моҳи аввали соли равон аз шаҳрвандон 104 ариза афтид. Қисми асосии онҳо ифодаи эътироз нисбати хидматрасонии тиҷоратӣ ва хўроки умумист.

Санҷиш нишон дод, ки ҳақиқатан ҳам дар бозори маҳаллаи Махтумқулии шаҳри Қаршӣ, ҳамчунин дўконҳое, ки дар назди бозор воқеъ ҳастанд, аз ҷумла дар фирмаи тиҷоратии «Бувабой ота» маҳсулоти ғайрисертификатӣ ё худ мўҳлати истифодаашон номаълум ба фурўш бароварда шудаанд.

Мўҳлати истифодаи равғани растанӣ, ки дар зарфҳои полиэтиленӣ ҷойгиранду маҳсули ҷамъияти саҳҳомии «Косонёғэкстраксия» мебошанд, намаки ош, ки дар хонаи тиҷоратии «Қашқадарётуз» тарҳрезӣ шудаанд, макаронҳои корхонаи истеҳсолии «Зиё-Нур»-и ноҳияи Яккабоғ, ки ба пештахтаҳо баромадаанд, қайд наёфтааст.

Мағозаи рақами якум, ки ба Бобоназар Раҳмонов мансуб аст, ба анбори партовҳо монанд аст. Дар якҷоягӣ бо маҳсулоти озуқаворӣ ҳамчунин ҷуроб, матоъ, собун барин молҳои хоҷагӣ нигоҳдорӣ мешаванд. Дар мағоза аппарати кассавӣ гузошта нашудааст. Фурўшгорон ҳуҷҷатҳои заруриро на дар бораи дўкон ва на дар хусуси молҳои мавҷуда пешкаш карда тавонистанд.

Тарозуе, ки дар дўкони хусусии «Ковчин» мавриди истифода аст, ба талаботи стандарти давлатӣ ҷавоб намедиҳад. Фурўшанда Ҳилола Холмуродова ҷуворимаккаи ширадодашударо, ки мўҳлати истифодааш то 1 ноябри соли 2002 муқаррар гардидааст, беибо савдо мекунад.

Вазифаи мо ҳамчун намояндаи ташкилоти нодавлатию ғайритиҷоратӣ ҳимояи ҳуқуқи истеъмолгарон мебошад. Дар ҳамкорӣ бо гурўҳҳои такягоҳи ҷамъиятӣ амал менамоем. Вале чора дидан ба қонуншиканҳо дар салоҳияти мо нест, дар он ҳолат далолатнома тартиб дода, ба ихтиёри органҳои назоратии масъул месупорем.

Он гуна, ки таъкид ёфт, шикоятҳо асосан аз хидматрасонии маишию коммуналӣ расидаанд. Арзу шикоятҳо дар ин самт тасдиқ мешаванд. Масалан, истиқоматкунандагони хобгоҳи рақами 136, кўчаи ба номи Амир Темури шаҳри Қаршӣ аз он изҳори норизоӣ намудаанд, ки дар пардохти ҳаққи иҷораи васоятиашон ҳуқуқи онҳо халалдор мешавад. Маълум гардид, ки онҳо ҳақ ҳастанд. Ҳамчунин шикояти як гурўҳ бошандагони хонаи рақами 4, микрорайони 4-уми шаҳри Қаршӣ дар хусуси ногувории ҳолати истифодаи барқ бинобар ғайриқобили истифода бурдани кабелҳо тасдиқи худро ёфт.

Наметавонем гуфт, ки дар кори мо монеаъҳо нестанд. Онҳо ҳастанд. Ин монеъаҳо, қабл аз ҳама, ҳуқуқи худро надонистани баъзе шаҳрвандон ё худ бепарвоию лоқайдии онҳо мебошад. Ин моро водор менамояд, ки корҳои тарғиботиро дар доираи васеъ байни омма ҷорӣ намоем.

Аҳад МУҲАММАД.
(ЎзА).

Эълони эълон ҳам ҳунар аст

Мо, журналистон, одатан дар бораи одамони гуногункасб мақолаю лавҳа, очеркҳо мефорем. Аммо дар хусуси ҳамкасби худ, ки соҳиби обрӯю эътибор гаштаанд, аз чизе навиштан душворӣ мекашем. Дар назари аввал чунин менамояд, ки гӯё дар бораи ӯ, кору бор, зиндагиаш маълумоти кофӣ дошта, мо, муносибати дӯстона ба ҳамкорӣ имконияти ба қалам додани фаъолияташ бароямон бартарии хуб медиҳад. Вале чун қалам ба даст гирифтем ба хаёл гӯё мезанем. Намедонем, ки кадом як хислат, фазилат ва қирраи фаъолияти ӯро баён созем.

Яке аз ин гуна ҳамкасбонамон Талъат Юсуфов мебошад, ки ӯро ҷамоаҳои ҳамаи рӯзномаҳо [illegible] хуб мешиносанду ҳурмат мекунанд, гӯем хато намекунем. Зеро рӯзномае нест, ки аз ӯ барои чоп эълон-реклама нагирифта бошад. Тавре ки Т.Юсуфов [illegible] эълон (реклама) [illegible] бошад. Бо равшан намудани он хазинаи рӯзнома ганитар мегардад...

Ман бо Талъатака ҳанӯз соли 1990 ҳангоме ки ба рӯзномаҳои «Тошкентдан гапирамиз ва кўрсатамиз», «Говорит и показывает Ташкент» ба кор омадам шиносоӣ дорам. Ҳанӯз аз пеши назарам дур намеравад: муҳаррири ҳамонвақтаи рӯзномаҳои номбаршуда Турғун Авазов супориш дод, ки аз Талъатака барои чоп эълоне оварам. Ман ба ӯтоқи ӯ даромада хоҳиши сармуҳаррирро расондам.

—Марҳамат мана ин эълонро гиред, вай бояд ҳатман пагоҳ чоп гардад. Дер кашад аҳамияташро гум мекунад, гӯён таъкид кард Талъатака.

—Узр, макети (тарҳи) шумораи навбатиро аллакай тайёр карда, ба сеҳ (он вақтҳо [illegible]) фиристода будем. [illegible]

—Барои, шумо моҳияту [illegible]

рафту фардо чоп нашавад, барои эълондиҳанда ва ҳам барои мутасаддии нашри он [illegible] мешавад, зарар мерасад. Рӯзнома аз [illegible] бенасиб мешавад, эълондиҳанда вақтро бой медиҳад.—Азбаски шумо ҳамкор ҳастед, эҳтимол оқибати сари вақт чоп надодани эълонро ба таври бояду шояд тасаввур карда натавонед.—Ҳолатҳое мешавад, ки [illegible] барои чоп [illegible] шуда ба рӯзи дигар, яъне ба шумораи оянда мегузаронем.

Бо ин суханҳо Талъатака эълонеро доданду таъкид намуданд, ки гуфтаашро ба сармуҳаррир Турғун Авазов расонам...

Рости гап ҳамон вақт аз Талъатака каме ранҷидам. Сонитар дар ҷараёни кор то чӣ андоза ҳақ будани онро борҳо ҳис кардам. Моҳияту зарурат, қимат ва аҳамияти эълонҳоро ба ҳисоб гирифта кадомеро кай, дар кадом рӯзнома чоп карданро муқаррар намуда, [illegible] набудааст. Аммо Талъатака [illegible] Корро [illegible] ташкил медиҳад, ки ҳама аз ӯ миннатдор мегардад.

—Бародар, шумо моҳияту қимати эълонро медонед ё не, [illegible]

дад. Инак, эълони эълон низ ҳунаре будааст, ки [illegible]

Баъди соли 1993 дар назди консерни табъу нашри «Шарқ» созмон ёфтани [illegible] эълон (реклама-ахбор) ба ман дар як идора бо Талъатака кор кардан муяссар гашт. Мо якҷоя эълонҳоро ба нашр омода месохтем, [illegible]. Илова бар ин барои рӯзномаҳои «Тошкент оқшоми», «Тошкент ҳақиқати» ва дигар рӯзномаҳо рекламаю эълонҳоро тайёр карда, [illegible] кашидани тарҳи онҳо кумак мерасондем. Азбаски рекламаю эълон бештар гашта, барои ноширону шахсони ҷудогона, ташкилоту муассисаҳо қулаю даромаднок шуд, лозим омад, ки рӯзномаи «Тошкент ҳафтаномаси» («Ҳафтаномаи Тошкент») нашр гардад. Шароити иқтисоди бозор низ инро тақозо мекард. Талъатака муҳаррири аввалини ин рӯзнома ба худ хос шуд. [illegible] Акнун мебоист мазмун, мундариҷа ва доираи реклама-эълон васеътар гашта, [illegible] рекламадиҳанда манфиатнок бошад. Ба туфайли кордонию талошҳои Талъат Юсуфов ба ин муваффақ гашта мешавад. Дар «Тошкент ҳафтаномаси» бо ташаббус ва [illegible] Талъатака «Хизматингизга тайёрмиз» («Ба хизмати шумо тайёрем»), «Оладиган борми, сотиладиган» («Харидор бошад, ба фурӯш меравад»), «Харидорман», «Маъқул бўлса алмашаман» («Маъқул ояд, иваз мекунам»), «Тиҷорат таклифи» барин рукнҳо пайдо шуданд. [illegible] ҳоҷати корафтодагонро мебароварад.

Рости гап дар як ҷо қариб чил сол бе нуқсон фаъолият рондан [illegible] Талъат Юсуфованд.

[illegible] ка ҳавола мегардад. Ӯ махсусан мусобиқоти ҷамоаҳои лигаи якум ва олии ҷумҳуриятро мушоҳида ва таҳлил мекунад. Маҷаллаю рӯзномае нест, ки шарҳҳои Талъатакаро чоп накарда бошад. Ӯ баробари таҳлили бозӣ ба мураббиён аз хусуси мустаҳкам намудани хатҳои ҳимоя ё ҳуҷум маслиҳатҳои муфид медиҳад. Инак, репортажҳои ӯ нафақат аз бурду бохти ҷамоа, балки аз хусуси оянда он низ баҳс мекунад. Боз як гап. Талъатака мақола, репортаж ва таҳлилҳое, ки оиди нафақат футболи Ӯзбекистон, балки футболи мамлакатҳои дигар дар рӯзномаҳои гуногун чоп шудаанд, ҷамъ меоварад. Агар аз хусуси кадом ҷамоаи мамлакат дар кадом сол дар кадом лига тӯбронӣ кардааст ту кадом бозингар аз як ҷамоа ба дигар ҷамоа гузашта ва ба дарвозаи ҳариф чанд тӯб даровардааст сухан равад, Талъат Юсуфов ёдовар мешавад.

Фикрҳои боло фақат дар омади гап буд. Биёед бигардем ба мавзӯи асосӣ. Агар Талъатака долузарбии ягон эълонро дарк намояд, намегузорад, ки вай аз даст равад. Ӯ аз паси эълонҳо, ки дар дигар рӯзномаҳо чоп мегардад шуда, то ба табъ нарасидани он муҳарриронро ором намегузорад. Зеро ӯ хуб медонад, ки эълонро нафақат соҳиби ӯ, балки миҷозон низ мунтазиранд. Аз ин рӯ Талъатакаро нафақат одамони ҷудогона, балки ташкилоту муассисаҳо низ ҳамчун устоди чопи эълонҳо ва кушоишкори корафтодагон мешиносанд. Аз хусуси лутфу хушгуфториҳои Талъатака ҳоҷати суханронӣ нест. Имрӯзҳо ӯтоқи «пири» эълону реклама серодамтар аст. Ногуфта намонад, ки ӯ дар арафаи ҷашнгирии синни муборак—60-солагӣ мебошад. Ҳамкасбону ёру дӯстон, мухлисони ҳафтанома ба соҳибҷашн умри дарозу тани сиҳҳат ва бурдбориҳо металабанд. Бигузор ин навиштаҳо ҳамчун тӯҳфа ба синни муборави устод гардад.

Н.МУҲАММЕДОВ.

Дар сурат: Талъат Юсуфов (дар мобайн) бо шигордонаш аз хусуси реҷаҳои оянда гуфтугӯ дорад.

Суратгир: Н.МУҲАММАДҶОНОВ.

Аз ноумедиҳо басе умед аст...

Агар гӯем, ки шаҳрвандони саросари мамлакат 1-уми август беандоза дар ҳаяҷон буданд, муболиға намекунем. Зеро аксари хатмкунандагони мактабҳои таълими ҳамагонӣ ва нӯҳсола бо саду як орзуи ширин ҳуҷҷатҳояшонро ба донишгоҳҳои олӣ ва миёнаи махсусу литсейҳо супурда буданд. Мурод якто: ба домани орзуи ҷавониашон расида, соҳиби ин ё он касби дӯстдошта гардидан...Ва чун одат, 1 август қариб ки ҳамаи даъвогарон имтиҳон супурданд...

Ӯзбекистон 12 сол боз шаҳди истиқлолиятро мечашад. Бисёр сохторҳои ҷамъиятӣ ба куллӣ тағйир ёфтанд. Инак, мо қариб 12 сол боз бо Қомуси бахт (Конститутсияи Ӯзбекистон) кору зиндагӣ карда, давлати ҳуқуқбунёди демократӣ барпо мекунем. Бо иқтисоди бозор пояи иқтисодиёти мамлакати соҳибистиқлоли навро барпо мекунем. Аз ҷумла, барномаи таълими мактабҳои ҳамагонӣ, боғчаву ясliҳо, донишгоҳҳои олию миёнаи махсус ва литсейҳо тағйир ёфтанд.

Чи тавре ки медонем, дар ин муддат забони давлатии Ӯзбекистон—забони ӯзбекӣ гардид. Аз ин рӯ, ҳар шаҳрванди ҷумҳуриро лозим аст, ки (дар мамлакатамон беш аз сад забону халқият кору зиндагӣ мекунанд) забони давлатиро эҳтиром кунанд ва омӯзанд. Дарвоқеъ, ҳоло дар ҷумҳурӣ таълим ба ҳафт забон аст. Аз ҷумла, беш аз 330 мактаби таълими ҳамагонии тоҷикӣ мавҷуд. Дар Донишгоҳи давлатии Самарқанд якчанд факултети тоҷикӣ илова шуд. Радио, телевизион ва рӯзномаи ҷумҳурии тоҷикӣ—минбари халқ мебошанд.

Қомуси бахти мо кафолат медиҳад, ки ҳар шаҳрванди Ӯзбекистон, қатъи назар аз забону дин ва наждаш метавонад таҳсил бигирад. Соҳиби ин ё он касби дилхоҳаш гардад. Барои ин тамоми имкониятҳо мавҷуд. Вале ҳанӯз баъзе муаммоҳо ҳастанд. Масалан, тестро бигирем. Баъзеҳо мегӯянд, ки агар тест ба забони тоҷикӣ низ таҳия мегашт, бад намешуд. Гурӯҳи дигаре изҳори ақида мекунад, ки дар мактабҳои тоҷикӣ алҳол ду соат забони давлатӣ—ӯзбекиро меомӯзанд. Аз ин рӯ, тоҷикони ҷумҳурӣ дар як вақт ҳам забони ӯзбекӣ ва ҳам хати лотиниасоси ӯзбекиро ёд мегиранд. Дар ҳар сурат, агар дар шаҳру ноҳияҳое, ки тоҷикон сарҷамъона зиндагӣ мекунанд, тест ба забони тоҷикӣ таҳия гардад, самараи чашмдор ба даст меомад.

Ин нуктаро бесабаб хотиррасон накардем. Чунки дӯстии халқҳои ӯзбеку тоҷик таърихи чандинасра дорад. Адибоне ва уламое, ки бо ду ва ё се забон эҷод карда, асарҳои нодире офаридаанд, қимати худро гум накардааст. Магар тоҷике ба забони ӯзбекӣ ва ё баръакс ӯзбеке ба забони тоҷикӣ эҷод карда тавонад, бад аст?! Охир, то инқилоби Бухоро ин анъана идома дошт. Ё ки ибтидои солҳои бистум устод Садриддин Айнӣ ба ду забон эҷод мекарданд. Мутаассифона, ин анъанаи нек дар солҳои салтанати шӯроҳо тадриҷан аз хотири бархе «коммунистони» худӣ баромада, манфиати миллатҳои таҳҷоӣ, махсусан, ӯзбеку тоҷикон аз назари эътибор соқит монда, анҷуману машваратҳо ва коргузорӣ асосан ба забони русӣ барпо мегардиданд. Донистани бисёр забон фазилати олитарини одамист. Лекин забони модариро пешпо задаву бо тамоми нозукиҳояш онро як умр наомӯхтан, агар сабуктар карда гӯем, беадабист.

Дар ин ҷо як ҳақиқати талхи барои ҳар як шаҳрванди ҷумҳурӣ маълумро батакрор таъкид мекунем. Ҳар фарде, ки забони модариашро дӯст дошта, пайваста таркиби луғавии забондониашро ғанӣ мегардонад, ба қавле, омӯхтани сад забони дигар осон мегардад.

Он чи ки дар боло зикр кардем, ақидаи бофтаю сохтаи банда набуда, ақидаи олимони машҳури дунёст.

Модоме ки гап дар бораи омӯхтани забони давлатӣ рафт, як нуктаро набояд фаромӯш кунем. Ватани мо, тоҷикони ҷумҳурӣ Ӯзбекистон аст. Забони давлатиро дар қатори забони модарӣ азбар намудан ватандӯстист. Аз Расул Ғамзатов пурсидаанд, ки мардон барои чӣ ҷанг мекунанд. Вай ба тариқи шӯхӣ ҷавоб медиҳад: барои Ватан ва зан!

Азбаски Ватани мо Ӯзбекистон аст, бояд ҳамчун фарзанди ҳамин хоку замин ҳар як пораи ватанро чун гавҳараки чашм пос дорем. Ин қарзи шаҳрвандии ҳар як миллату халқияти Ӯзбекистон аст!

..Дар ибтидои мақола таъкид кардем, ки супурдани имтиҳони давлатӣ барои қариб ҳар шаҳрванди Ӯзбекистон лаҳзаҳои ҳаяҷоновари фаромӯшнопазир гардид. Чунки қариб, ки аз ҳар хонадони ватанамон—ҷавонписар ва ё ҷавондухтарон ба умед ҳуҷҷатҳояшонро ба литсей, мактабҳои миёнаи махсус, коллеҷ ва донишгоҳҳо супурда буданд. Албатта, ҳар донишгоҳ меъёри қабулкунӣ дорад. Вале ба ҷои як нафар ба баъзе донишгоҳҳо қариб то даҳ нафар ҳуҷҷат додаанд. Аз даҳ нафар як нафар донишҷӯ шуда метавонад. Дар ин сурат магар ҳоли баландтарин гирифтани даъвогарон осон аст?!

Масалан, ба Донишгоҳи иқтисодиёти ҷаҳон ва дипломатияи Вазорати умури хориҷии Ӯзбекистон 760 нафар ҳуҷҷат супурдаанд. Вале донишгоҳ ҳамагӣ 240 донишҷӯ қабул мекунад. Ин вазъият хуб аст, агар даъвогарон бисёр бошанд. Ин имконият медиҳад, ки ба донишгоҳҳо аз беҳтаринҳо беҳтаринашон ба шарафи донишҷӯӣ сазовор гарданд.

Инак, дар тамоми донишгоҳу донишкадаҳо 1 август имтиҳони қабул баргузор гардид. Баъди чанд рӯз ғолибон маълум мегарданд.

Дар охир ҳаминро мегӯем, ки онҳое, ки аз имтиҳон нагузаштаанд, ба дарёи навмедӣ наафтанд, ноумед нашаванд. «Аз ноумедиҳо басе умед аст, поёни шаби сияҳ сафед аст», мегӯянд.

Б.ТӮЙНАЗАРОВ.

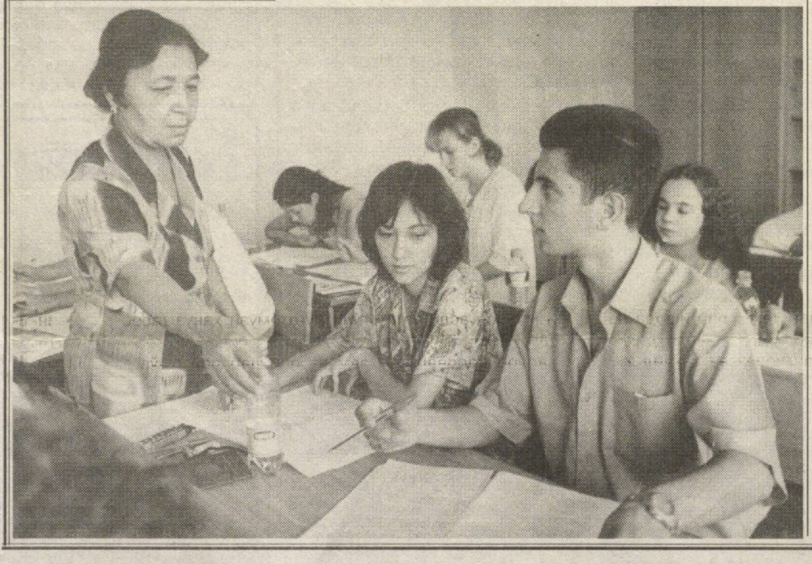

Дар сурат: *лаҳзаи имтиҳон дар Донишгоҳи иқтисодиёти ҷаҳон ва дипломатия.*

Суратгир: Алишер РИСҚИЕВ. (ЎзА).

Ҳуқуқ ва ахлоқ

Роҳҳои хуфиёна

Субҳидам саҳл салқин буду гармои тобистон ҳис карда намешуд. Ин дам чашми сарҳадбонон ба суроби чизе афтид, ки оҳиста-оҳиста аз шафати сарҳад пеш меомад. Чӣ бошад он? Агар мошин бошад, чаро чароғаш наменамояд? Баъдтар аён гашт, ки шофёр дидаву дониста чароғҳои мошинаашро фурӯзон накарда, бо роҳи хуфиёна оҳиста-оҳиста пеш меомадааст.

Ноҳияи Ғузор бо Туркманистон ҳамсарҳад аст. Байни онҳо бисёр роҳҳои хуфиёна мавҷуд. Ин гуна роҳҳоро посбонӣ кардани сарҳадбонон осон нест. Ҳар дақиқа бояд ҳам сарҳадбонон ва коркунони гумрук ҳушёриро аз даст надиҳанд.

Он суроб бо роҳи хуфиёна ба деҳаи Таҳам даромада, аз назар ғоиб шуд.

Алқисса, тири шофёр хок хӯрд. Ӯро сарҳадбонон ва коркунони гумрук аз пояш афтода, ба даст гирифтанд.

Мошинро боздоштанд. Аз он 1900-то блоки сигори «PINE»-ро ёфтанд.

—Ман аз хонаи хешовандонам меомадам. Кӣ медонад? Гумон кардаам, ки бо ин роҳ омадан мумкин. Командир, дигар такрор намешавад. Як хато кардем кардаем-дия,—узр пеш меоварад шофёр Салим Гулбоев ду дасташро ба сина монда даступо мехӯрд. Аммо сирри ӯ ба осонӣ фош шуд. Қабл аз ин Салим Гулбоев аз Туркманистон ғайриқонунӣ ба миқдори 3 миллиону 545 ҳазор сӯм бензин оварда буд. Барои ин рафтори ғайриқонуниаш ба курсии ҷиноят шинонда буданд.

Мутассифона, ба ҳудуди мамлакати мо кашондани ин гуна молҳои бесифат ва ғайриҳуҷҷатӣ то ба ҳол кам намегардад. Порсол Абдуҳаким Хушиев, ки дар хоҷагии ширкатии «Дӯстлик»-и ноҳияи Нишон зиндагӣ мекунад, аз Туркманистон ғайриқонунӣ 2700 литр бензин оварда, ба даст афтида буд. Ба ӯ ҷаримаи маъмурӣ дода буданд. Вале вай одаташро напартофт. Ин дафъа вай боз ба даст афтид. Бо роҳҳои хуфиёна боз 2540 литр бензин, яъне 584 ҳазору 100 сӯм «мол»-и ғайриқонунӣ овард.

Истиқоматкунандаи ҳамин ноҳия Фурқат Бобоқулов, ки дар кӯчаи А.Икромов зиндагӣ мекунад, бе ягон ҳуҷҷат аз сарҳади Ӯзбекистону Туркманистон дар ду мошини боркаш 3 ҳазору 300 дона пӯсти гӯсфанд гузаронд, ки нархи он 5 миллиону 705 ҳазору 92 сӯмро ташкил мекунад. Ин мошинҳои боркаш мутааллиқи Ширкати саҳҳомии «Трансэкспедитсия» ва муассисаи автобусҳои 2529-и шаҳри Қаршӣ будаанд.

—Баъзе коркунони гумрук бо андак ришва, бо роҳи ғайриқонунӣ, бе ягон ҳуҷҷат ба қонуншиканон «ёрӣ» медиҳанд,—мегӯяд сардори шӯъбаи назоратии гумруки умури гумрукии вилоятӣ Фарҳод Бекмуродов.—Таъкид мекунам, охир, дар мо маҳсулоти истеъмоли халқро баровардан ва аз дигар ҷумҳуриҳо овардан манъ карда нашудааст. Барои ин танҳо ҳуҷҷатҳои зарурииро пур кардан кифоя. Магар аз рӯи қонун кор кардан мушкил аст?!

Девони Вазирони ҷумҳурӣ 7 июли соли равон «Дар бораи тадбирҳои иловагӣ оид ба пур кардани бозор бо маҳсулоти тахта» қарор баровард. Дар қарор таъкид мешавад, ки барои тиҷорати шахсони ҳуқуқӣ ва ҷисмоние, ки ба мамлакат тахта мебиёранд, андози камтарин пешбинӣ шудааст. Ин қарори ягона нест. Баҳри пур кардани бозорҳои ҷумҳурӣ бо молҳои камчини босифат қарорҳо бисёр баромад, ки ба тадбиргарон шароитҳои мусоид фароҳам оварда шудааст. Барои босамар кор кардани тадбиргарон фармонҳо низ баромаданд. Чи тавре ки дар боло зикр кардем, аз ин гуна тадбиргарон андози ночиз ситонда мешавад. Аз он ки дар муассисаҳо ва ташкилотҳо корҳои тарғиботӣ намебаранд, ё ки ба дараҷаи бояду шояд қарору фармонҳоро маънидод намекунанд, чунин ҳодисаҳои нанговар кам намешавад. Ин аст, ки дар айни замон ба ҳудуди вилояти мо бо роҳҳои пинҳонӣ хилофи қонун, асосан тамокуи кашиданӣ, бензин, аудио ва видеоаппаратураҳоро мебиёранд.

(ЎзА).

Корхонаҳои нави муштарак

Дар шаҳри Ургут корхонаи муштараки ӯзбекистонию эронии «SAM NFGIN» ба кор сар кард. Дар корхона, ки бо технологияи нав ҷиҳозонида шудааст, қолин ва маҳсулоти қолинӣ асосан аз ашёи хоми маҳаллӣ истеҳсол мешавад. Ба қолинҳои миллиамон дар хориҷ талаб зиёд аст.

Ҳоло дар корхона 10 нафар меҳнат мекунанд. Назар ба суханони муассисон дар оянда шумораи ҷойҳои корӣ якчанд маротиба меафзояд.

***

Боз як корхонаи муштарак «IKAN-SAMARKAND», ки бо ҳамкории тадбиргарони қазоқистонӣ ташкил шудааст, дар ноҳияи Нарпай ба фаъолият шурӯъ намуд. Дар ин корхона аз абрешиму пашми маҳаллӣ калоба истеҳсол мекунанд.

— Хазинаи лоиҳавии корхона 238 ҳазору 339 доллари ИМА-ро ташкил медиҳад, — мегӯяд директори корхона Раҳматулло Турдиев. — Дастгоҳҳоро, ки пурра ба талабҳои андозаи ҷаҳонӣ ҷавобгӯ аст, ҳамкоронамон оварда шинонданд. Алҳол, дар корхона 60 нафар коргарони ботаҷриба меҳнат мекунанд.

Қисми зиёди маҳсулоти истеҳсолшуда ба корхонаҳои ватанӣ расонда дода мешавад.

(ЎзА).

<u>АЗ ТАҲРИРИЯТ: дар ҳамин авохир дар атрофи суханронии Раисҷумҳур Ислом Каримов оиди бидуни сарфу харҷи зиёдатӣ барпо кардани расму оинҳои милливу динӣ ҳамватанони мо фикру ақидаҳои хешро иброз медоранд ва аз саривақтӣ будани он изҳори қаноатмандӣ менамоянд. Оиди ин мавзӯъ лозим донистем мақолаи Назруллоҳ Расулзодаро пешкаши хонандагони рӯзномаи «Овози тоҷик» бинамоем.</u>

Таомулҳо

Андешаҳо дар атрофи

Тобистони солҳои 1982-1983 банда дар омӯзишгоҳи ҳарбӣ-ҳавоӣ ба ҳайси мутарҷими аскарӣ (низомӣ) масруф ба хидмат будам. Ин донишкадаи олии низомӣ дар километрии 660 ҷанубии пойтахт — Бағдод дар ҳаволии шаҳраки Тикрит мавқеъ дошт ва кор тибқи маъмул аз соати 4-и субҳ шурӯъ ва ба соати 13-и зуҳр ба поён мерасид. Ин ҷо воқеаеро аз 20 соли пеш нақл мекунам, ки шояд дархӯри рӯзгори мо бошад. Алалхусус, дар явмуно ҳазо (дар ҳамин айём) аз тариқи васоити расонаҳои гурӯҳӣ ва садову симо оиди сарфу харҷи барзиёдатии баъзе аз расму русум ва таомулҳои мо сухан дар миён аст ва ҳамагон аз хусуси харҷи зудтар зудудани бидъат аз лавҳи хотири рӯзгор сухан дар миён меоваранд.

...Дар ҷамъи афсарону сарбозони ироқӣ нишаста будам ва ҳамагон суол мекарданд ва ман посух медодам. Сӯҳбат аз хусуси ҷашну сурҳои мардумии мо мовароуннаҳриён ва таомулҳои муқаррариву маъмулии (дар он солҳо) мардум мерафт. Ҳарчанд чанде пештар пиромуни он мавзӯъ лавҳаҳое ҳикоят карда будам, боз ҳам онҳо муштоқи шунидани матлаб ба сурати комил буданд ва фишурдаи он нишастро ҳоло дар зер меоварам. Ҷониби пурсишкунандаро бо «онҳо» ва тарафи муқобил — посухдиҳандаро бо «камина» ишора намудаам.

Камина:— Дар кишвари мо таомулҳое амал мекунанд, ки дар соири нуқоти мусалмонӣ ба чашм намерасанд. Чунончи, чанд ҳафта пеш аз маросими хатна, ки ба истилоҳи мо «чукбурон» меноманд, даставвал ба хонаи соҳибсур чанд тан аз хешону пайвандонаш ҷамъ омада, машварати муқаддамотиро оиди шаклу мазмун ва тартиби барпо кардани хатнасур анҷом медиҳанд. Он дар луғати мо «маслаҳати байниҳудӣ» ва дар баъзе аз нуқот «ӯзаро» номгузорӣ шудааст. Ба ин муносибат ҷонвараке ро забҳ мекунанд: дар манотиқи кӯҳистонӣ одатан буз ва дар наздибиёбонӣ гӯсфанд. Дар ин машварат масоили умумӣ ҳаллу фасл мегардад: оё соҳибхона барои хатнасур омодагии комил дорад ва агар омода аст қудрати моливу моддии ӯ дар кадом сатҳ аст. Замони баргузории сурро дақиқан на, балки бо нишондоди мавсими сол, аз қабили тобистон, тирамоҳ ба таври умумӣ таъйин месозанд. Ин ба он ваҷҳ аст, ки дар тобистон бисёре аз меваҷот дар шохҳои дарахтону боғот ва полизу пайкол (аз қабили себу ангур, зардолуву гелос, харбузаву тарбуз, себи заминиву (яъне картошка) бодрингу помидор рангу бӯи хосе гирифта мепазанд ва аксари мардум маъмулан ва одатан дар ҳамин мавсими сол аз коргоҳҳои худ рухсатӣ мешаванд, аз қабили омӯзгорону пумбакорон ва аммо дар пойиз, яъне поёни тирамоҳ аксари мардум ҳосили боғу роғ ва киштзорро ҷамъоварӣ намуда, хотирҷамъ мегарданд ва дар канори ҳам ҷамъ меоянд, вазъ бо меваҷот низ тақрибан мисли авохири тобистон бошад. Ҷулой ва ут (яъне июл ва август) мавсими беҳтарини сол аст барои маросимҳои шодбош. Дар ҳар сурат ин тақвим тақвими коргузории расмист ва дар манотиқе, ки мо ба сар мебарем, ҷиҳати баргузории оинҳои мардумӣ ришсафедон маъмулан аз тақвими шамсӣ истифода мекунанд.

Онҳо:— Ин басо аҷиб будааст. Хуб, ҳоло бигӯед, ки он чӣ тақвимест?

Камина:— Оре, авқоти сол бо номи дувоздаҳ бурҷи осмонӣ, ки офтоб дар ҳар яки он ба муддати 30 ё 31 рӯз қарор мегирад, мушаххас мегардад. Аз қабили ҳамал, ки аввали Наврӯз аз он шурӯъ шавад, сипас савр, ҷавзо, саратон, асад, сумбула, мизон... ва моҳҳои дигар ба ҳамин тартиб пушти сари ҳам меоянд...

Онҳо:— Зери он номҳо чӣ фалсафае ниҳон аст... Ҳоло мебинем, ки аксари онон зоҳиран номҳои арабиянд...

Камина:— Дар аввали ҳамал рӯзу шабон баробар шаванд ва мардум ҳама рӯ ба киштзор оваранд, саратону асад моҳҳои гармтарини соланд ва меваҷот рангу бӯ ва таровиши ба худ хосеро гиранд, сумбулаву мизон меваҷот пухта назҷ ва ширин шаванд ва агар харбузаву тарбуз шамоли мизонро хӯранд, гӯянд, ки мешавад онҳоро барои зимистон нигоҳ дошт... Хуллас, ин тақвими кашоварзист...

Онҳо:— Танҳо барои таъйини мавсими маросиме, ки он ҳам ҳанӯз маълум нест дақиқан кай баргузор мегардад, он машваратро анҷом медиҳанд?

Камина:— Оре, тавре ки гуфтам омодагии соҳибсурро низ таҳқиқ мекунанд, ба вижа ӯ чанд нафарро ҷиҳати ширкат дар он рӯз даъват хоҳад кард, тамошои хатнарӯз чи хоҳад буд, яъне аксари мардум гӯштӣ, гӯшкан ё пойга созмон медиҳанд ва барои ширкаткунандагон дар он маъмулан тӯҳфаву ҳадоёеро низ соҳибсур бояд қаблан омода карда бошад...

Онҳо:— Он ҳадоёе, ки гуфтед аз чиҳо иборатанд?

Камина:— Дар маросими гӯштӣ, ки маъмулан хурдсолон онро оғоз мекунанд ва ба ҳамин тартиб наврасону навҷавонон, ҷавонмардон идома дода, пиринсолон онро ҳусни ихтимом мебахшанд, ҳам барои барандагон ва ҳам барои бохтагон бахшишҳое дода мешаванд, ки онро дар луғати омиёнаи мо «солим» меноманд. Солимҳо мухталифуннавъанд: аз кафшу калӯшҳои бачагона то дастгоҳи дарзмолу олоти сабти овоз, таъдоди онҳо то садҳо адад мерасад ва тамоми абзоролоти рӯзгорро метавон байни онҳо дид, аммо солими асливу асосӣ барои он паҳлавонмарде ато мегардад, ки рақиби пурзӯрро тавониста бошад ба тахтапушт рӯи замин фарш кунонидан...

Онҳо:— Он солими аслӣ чист?

Камина:— Тибқи одати маъмулӣ аз зумраи чорпоён, аз қабили бузу гӯсфанд ва аксаран аспу барзагов... ин бастагӣ дорад ба ҳиммати соҳибсур...

Онҳо:— Ин ҳамаро соҳибсур аз фардои он рӯзи машварат то ба рӯзи хатнасур фароҳам меоварад?

Камина:— Нахайр, ӯ ба чунин маросим муддати мадиде, шояд моҳҳову солҳо омодагӣ мегирад, намехӯрад, намепӯшад (яъне ба дараҷаи матлуб) хулоса ранҷ мекашад ва аз ҳар мағозаву бозор он ашёро ба даст меорад, албатта маблағи ҳангуфте харҷ мекунад то онҳоро бихарад.

Онҳо:— Пас, он маҷлисе, ки гуфтед аввалин нест...

Камина:— Оре, чанд рӯзи дигар ё ҳафтае чанд мегузарад ва он анҷуман бори дигар созмон меёбад ва ин дафъа он номи дигареро ба худ мегирад. Дар луғати омиёнаи мо «оши ҳезумакӣ» ном иборате роиҷ аст. Маънӣ он аст, ки дар манотиқи кӯҳистон ба иллати набудани гози табиӣ, ҷиҳати пухтану ҷӯшондани хӯроку таомҳое, ки ба рӯзи ҷашн таъйин мегарданд, бояд ҳезуми фаровоне таҳия намуд: онро аз кӯҳу дашт ҷамъоварӣ менамоянд. Аксаран навҷавононро ба ин кор ҷалб мекунанд. Онҳо бо табару арғамчин ҳаракӣ ҷиҳати овардани ҳезум ҷониби кӯҳсор раҳсипор мегарданд. Гурӯҳи дигар тавассути васоили наклия, аз қабили мошину троктур ба ҷониби дашт рӯ меоваранд ва шоми он рӯз ҳама дар хонаи соҳибсур бо ҳезуми ҷамъовардаашон гирдиҳам меоянд. Барои ҳезумкашон оши ҳезумакӣ таҳия мекунанд. Аксаран, ҳамсояҳо чи марду чи зан дар ин кор саҳм мегиранд.

Онҳо:— Хуб, ҳезум таҳия гашт, боз кадом тадбире то рӯзи ҷашн баргузор мегардад?

Камина:— Оре, ин дафъа маъмурону арбобони маҳаллӣ бо ҷамъе чанд аз ришсафедон гирди ҳам омада рӯзи хатнаро, ки аксари тамошоҳо дар ҳамин рӯз ба вуқӯъ мепайванданд, мушаххас месозанд. Онро «маслаҳат» ва дар баъзе аз маҳалҳо «кенгаш» низ меноманд. Ин ба он ваҷҳ аст, то ҷашни хатна боиси халал ворид овардан дар низоми маъмулии корҳои иқтисодии давлат нагардад ва мардум аз кори маъмулии расмии хеш дар канор намонанд. Аз ин рӯ хатнасурро аксаран ба рӯзи якшанбе, ки рӯзи таътили ҳамагонист, таъйин месозанд.

Онҳо:— Ва фардои он рӯз хатнасур оғоз хоҳад шуд?

Камина:— Нахайр, маросими дигаре ба дунболи он хоҳад омад. Онро мардуми маҳаллӣ «азокушоён» меномандаш.

Онҳо:— Ин чӣ таомулест?

Камина:— Тавре ки аз номаш ҳувайдост, ҷамъе аз азодоронро ба он даъват мекунанд. Гӯё аз эшон иҷозати барпо кардани хатнасурро мепурсанд. Боисаш ин аст, ки дар маҳалҳо, бавижа деҳоти кӯҳистон ағлаби аҳолӣ бо ҳам хешу пайванданд ва набояд ҷашну сур боиси ранҷишу озурдагии дигарон гардад. Агар дар ҳамон айём ё чанд моҳе пештар шахсе фавтида бошад, аҳли хонаводаи ӯро даъват намуда чанд сурае аз «Қуръони Маҷид» хонда савобашро ба рӯҳи фавтидагон мебахшанд. Иштироки муллои деҳ ҳатмист. Албатта ҷонвараке забҳ хоҳад шуд. Бо ҳамин онҳо аз азо хориҷ хоҳанд шуд.

Онҳо:— Охир ин таомул дар ислом нест. Муддати азоро се рӯз гуфтаанд...

Камина:— Ором бошед. Ин як таомулест, ки дар он ақидаи исломӣ гӯё бо суннати мардумӣ омезиш ёфтааст ва касе ҳақ надорад бар хилофи таомул коре бикунад...

Онҳо:— Аҷиб будааст... Фардои он рӯз...

Камина:— Фардоро канор гузоред. Боз чанд рӯзи дигар сипарӣ мешавад ва расми дигареро пиёда мекунанд: он «тӯйандозон» номида мешавад. Зимни он ба таври ниҳоӣ рӯзи чукбурон, яъне хатна ва маросими «нонпазон»-ро таъйин месозанд. «Нонпазон» ба он ваҷҳ аст, ки рӯзи ҷашн ва шоми ҳамон рӯз, ки «базм» номида мешавад, нони зиёдеро масраф мекунанд, чун теъдоди ширкаткунандагон дар он рӯз ба маротиб афзоиш меёбад. Халтаҳои орд билафосила аз хонаи соҳибсур ба хонаҳои наздиктарини хешону ҳамсояҳо кашонда мешаванд ва якҷо бо халтаҳо ғарамҳои ҳезум низ ба он ҷоҳо интиқол меёбанд, ин ба он ваҷҳ, ки нонҳо дар танурҳо пухта мешаванд ва танурҳо бидуни оташи ҳезум сурх намешаванд. Орд ва ҳезум, ки нақли макон карданд, занон билофосила «вориди маърака» мешаванд, яке орд мешӯраду хамир мехошад, дигаре хамирро боз намуда, завола дуруст мекунад, саввумӣ дар танур оташ меафрӯзад.

Луғатомӯзӣ мазмунфаҳмист

Барномаи миллии тайёркунии кадрҳо дар якҷоягӣ бо нишондодҳои Дастури андозаҳои давлатии маълумоти миёнаи умумӣ дар назди ходимони соҳаи маориф, алалхусус муаллимон талаботи ниҳоят муҳим ва нав ба нави замонавиро гузошт.

Омӯзиши фанни забону адабиёти тоҷик дар қатори фанҳои дигари таълимӣ мавқеи асосию аввалиндараҷаро дорост. Яке аз талаботи муҳимтарини ин фан он аст, ки талабагон бояд ҳанӯз аз синфҳои ибтидоӣ асосан ба равон, бехато, озод ва ифоданок хонда тавонистани матнҳои дилхоҳи китобҳои дарсию адабиёти бадеии бачагона тадриҷан одат кунанд ва оид ба ин соҳа ҳар чӣ хубтар малака ҳосил намоянд. Табиист, ки хонанда то озоду бурро ва бехато хонданро ба хубӣ наомӯзад, ӯ на танҳо ба дарки маънӣ ва ё баёни мазмуни ҳикояву шеър дуруст сарфаҳм рафта метавонад, балки инчунин дар аз худ намудани фанҳои дигар ҳам мудом оҷизӣ мекашад ва боиси торафт суст гаштани дараҷаи донишазхудкунӣ мегардад. Ба фикри ман, талаба боз ҳамон вақт хубу аъло хонда метавонад, ки вай пеш аз ҳама ҳамон фан ва омӯзгори худро дӯст дорад, сониян устод шавқу ҳаваси ӯро ба мустақилона хондану пайваста мутолиа намудани китобҳои дарсию бадеӣ бедор карда тавонад. Дар дуруст ба роҳ мондани ҳамин навъ талабот хизмату ғамхориҳои омӯзгори серталабу пуркор басо бузург аст, зеро муаллим ба шогирдон роҳу усулҳои муфиди қоидаҳои китобхонию шеъразёдкунӣ, ба мустақил иҷро карда тавонистани супоришотро меомӯзад ва худ мудом аз паи назорат мешавад. Илова бар он, ба толибилмон тавсия намудани адабиёти бадеӣ, ки ҳатман ба синну сол ва дараҷаи дониши онҳо ҳамеша мувофиқат намояд, ба нишондоду талаботи барномаи таълимии муаллими дарсдиҳанда сахт марбут аст.

Бо баробари буррову равон хондан хонандаро зарур аст, ки бештар вақти худро ба баёни мазмуни шеъру ҳикоя, латифа ва мақолу зарбулмасалҳо ҷудо созад. Барои муваффақиятнок ва ҷолиби диққат сурат гирифтани талаботи нисбати шеърфаҳмӣ гузошташуда мунтазам ва мустақилона омӯзонидани луғат заминаи асосӣ ва омили муҳим аст.

Таҷрибаи омӯзгорӣ собит намуд, ки талаба то ҳар чӣ бисёр луғат наомӯзад ва сари вақт мавриди истифодаи онро нафаҳмад, ҳаргиз аз ӯҳдаи таҳлилу маънидод кардани мазмуни ашъори дилхоҳ намебарояд. Гуфтан ҷоиз аст, ки шеърхонию шеърфаҳмӣ бидуни луғатомӯзӣ имконнопазир хоҳад буд.

Аз синфи панҷум сар карда ба луғат омӯхтан ба таври доимӣ шурӯъ менамоем. Ҳар вақт, чӣ дар ҷараёни дарсҳои забон ва чӣ адабиёт камаш як байт аз намунаи осори адибони классикии форс -тоҷик ва ё муосир ба дафтари алоҳидаи талабагон нависонда онҳоро водор месозад, ки шеърро гаштаю баргашта буррову бехато қироат намоянд, то ки ба осонӣ суфта ва забонзада гардад. Сонӣ таъкид менамоем, ки аз ҳамон байт калимаҳои душворфаҳм ва то ҳанӯз ношиносро ёфта, ба поёнтар сабт кунанду барои шарҳ додани мазмуни онҳо омода шаванд. Инак, барои исботи фикрҳои боло байтеро аз эҷодиёти шоири бузурги асри XII шайх Фаридуддини Аттор, ки яке аз симоёни ба назар намоёни адабиёти классикии форсу тоҷик буда, бо эҷодиёти сермаҳсули худ ба хазинаи тафаккури фалсафию бадеӣ ҳиссаи арзандаву муносиб гузоштааст, ҳамчун намуна оварданиям.

Суханчинро мадеҳ наздики худ ҷой,
Ки ҳар рӯзат бигардонад ба сад рой.

Акнун лозим меояд, ки ба манбаи асоситарини луғатомӯзӣ китоби «Фарҳанги забони тоҷикӣ» муроҷиат намоем. Тавассути он имконият пайдо мекунем, ки барои шарҳи ду калимаи нисбатан душвор—суханчин ва рой ҷавобҳои муносиб ва пурра дода тавонем. Аз мутолиаи суханчин маъноҳои хабаркаш, дурӯғгӯй, иғвогар ва аз калимаи дуюм яъне рой бошад, фикрҳои ниҳоят таъсирбахш мувофиқ чун андеша, тадбир, фикр ва ақида-ро ёфта метавонем.

Ҳамин тавр, байти мазкурро ба чанде аз шогирдон хононда, мунтазири ҷавобҳои онҳо мешавам, то ки ҳар кадомашон мувофиқи фаҳмиши худ фикр иброз намоянд ва аз ҳама муҳимаш, ба баёни мақсади аслии шеър, ки шоир тавассути он як муаммои муҳимтарини давру рӯзгори хешро пеш гузоштааст, дуруст баҳо дода тавонанд. Хонандагон изҳор менамоянд, ки шоир суханчин — хабаркаш, дурӯғгӯ ва иғвогарро маҳкум месозад ва аз ин тоифа мардум ҳамеша дур буданро маслиҳат медиҳад. Зеро онҳо сухани касеро ба дигаре ба нияти иғво гуфта, дар байни эшон боиси сар задани низоъ мегарданд...

Боиси қайд аст, ки ашъори дилхоҳи адибони классикро бидуни луғат ҳаматарафа таҳлилу маънидод кардан душвор ва заҳматталаб аст, зеро ҳар як байт ба баробари як маъно буданаш боз чандин хусусияти гуногунмаъноӣ дорад. Шеър метавонад бештар барои ифодаи маънои аслии воқеияти зиндагӣ ва гоҳе ба таври маҷозӣ эҷод шавад ва хизмат намояд.

Вале ҳар вақти таҳлили мазмуну мундариҷаи шеър муаллимро зарур аст, ки ба истифода ба мавриди луғатҳо дар ифода намудани маънои аслӣ ва ё маҷозӣ диққати ҷиддӣ диҳад, вагарна аз таҳлил хулосаи зарурӣ баровардан ғайри имкон мегардад. Ҳоло барои тақвияти андешаҳои боло ду ҷиҳати маъноии калимаи «пароканда»-ро, ки дар ду байти муаллифи «Шоҳнома» Фирдавсии бузург ҷои муносиби худро ёфтааст, ба ҳам қиёс менамоем. Дар байти аввал калимаи мазкур барои ифодаи маънои маҷозии машҳур гаштан, овоза пайдо кардан кор фармуда шуда бошад, дар байти дуввум баҳри ифодаи маънои аслии он—аз байн рафтан, нест шудан ва ғайра хизмат кардааст.

Пароканда шуд номи ӯ дар ҷаҳон,
Ба некӣ ба назди кеҳону меҳон.

Ва қиёс мекунем:

Пароканда шуд ғорату ҷангу ҷӯш,
Наёяд ҳаме бонги душман ба гӯш...

Луғатомӯзиро ҳар чӣ бештар дар ҷараёни дарсҳои адабиёт ҷорӣ кардан самараи хуб мебахшад. Вақте ки захираи луғатдонии талаба тадриҷан бой ва ғанӣ мегардад, шавқу ҳаваси вай ба мустақилона хондану таҳлил кардани порчаҳои шеърӣ торафт меафзояд. Баёни мазмуни ҳама гуна порчаҳои шеърӣ ба ҳар кас ҳам ба осонӣ муяссар намегардад, зеро ки қобилияти даркkунӣ мухталиф аст.

Вақти таълими достонҳои «Шоҳнома»-и Абулқосим Фирдавсӣ ва «Хамса»- и Низомии Ганҷавӣ даставвал ба таърихи таълифи ин асарҳо рӯ оварда, шӯҳрати ҷаҳонӣ доштанашонро иброз менамоям. Борҳо таъкид месозам, ки ҳар ду асар низ ба масъалаҳои муҳимтарини давру зиндагии эшон пурра даҳолат месозанд. Адибон ҳамеша ҳифз намудани хоки ватан, нигоҳ доштани шаъну шараф нисбати забон ва маданияти миллӣ, пойдор ва мустаҳкам сохтани дӯстии байни халқҳоро дар асарҳояшон тарғибу ташвиқ намудаанд.

Абулқосим Фирдавсӣ дар муқаддимаи «Шоҳнома» калимаи «пай»-ро тавассути ибораи пай афкандан барои ифодаи маънои маҷозӣ, яъне бунёд кардан истифода бурда, аз бунёд сохтани қасри бошукӯҳи назм —«Шоҳнома» хабар дода бошад, Низомӣ ибораи пайи ҷон -ро барои ифодаи маънои тамоман дигар, яъне боақлу ботадбир будани душмани доно ва афзал будани ӯ аз дӯсти нодон кор фармудааст. Ҳамин тариқ, ҳар ду байтро барои тақвияти фикрҳои боло айнан оварда, мазмуни абёти шоҳонаро таваҷҷӯҳ мекунем.

Пай афкандам аз назм кохе баланд,
Ки аз боду борон наёбад газанд.
(Абулқосими Фирдавсӣ).

Душмани доно, ки пайи ҷон бувад,
Беҳтар аз он дӯст, ки нодон бувад.
(Низомии Ганҷавӣ)

Дар хотима ҳаминро ҳам хотиррасон кардан муфид аст, ки лаҳзаҳои гуногуни луғатомӯзӣ ҳанӯз (асосан аз синфи дуюм) аз синфҳои ибтидоӣ мунтазам ва пай дар пай омӯзонда шавад, рӯз аз рӯз қобилияти дарк намудани шеърфаҳмӣ ва шеъргӯӣ дар талаба тадриҷан инкишоф меёбад.

Мирҳаким МИРҲАИТОВ,
муаллими мактаби рақами 47,
ноҳияи Бӯстонлиқи вилояти
Тошканд, Аълочии маорифи
халқи Ӯзбекистон.

Шоҳмот

Аз Чехия бо ғалаба. Аз Туркия чӣ?

Солҳои охир дар ҷумҳуриятамон шоҳмот дар байни мардум, ба хусус ҷавонон хеле оммавӣ мегардад. Илова бар ин муваффақиятҳои шоҳмотбозонамон дар талошҳои байналхалқӣ торафт назаррас мегардад. Инро мусобиқаҳои шоҳмотбозони ҷавон, ки ба қарибӣ дар Чехия поён ёфт, бори дигар собит кард. Вай таҳти шиори мусобиқаи кушоди Чех опен гузашт. Дар талошҳо 20 ҷамоа якдигарро имтиҳон кард. Хурсандиовар аст, ки тими ҷавонон ба гирифтани ҷои 5-ум сазовор шуд. Аз хусуси бурди ҷавонони шоҳмотбози мо воситаҳои ахбори оммавии Чехия маводҳои шавқбахш чоп намуданд. Мусобиқа дар сатҳи фестивали байналхалқии шоҳмот дар Пардубитсе шуда гузашт. Вай нафақат шакли оммавӣ мегирад, балки мусобиқаи бонуфузтарин ҳам мебошад. Дар ин ҷо мусобиқаҳои тоифаҳои гуногун—байни гроссмейстерҳову ветеранҳо, ҷавонону наврасон гузаронда мешавад...

Шоҳмотбозони мо дар талошҳои варзишгарони синнашон то 16-сола қувваозмоӣ карданд. Тавре ки ишора шуд, дар он 20 ҷамоа донаронӣ кард. Шарафи тими моро Хуршед Турдиалиев, Андрей Сон, Илгиз Тюкаев ва Таҳмина Турдиалиева ҳимоя карданд. Ҳамаи онҳо ғайр аз Сон (Намангон) дастпарварони мактаби шоҳмоти Фарғона мебошанд. Тим низ дар асоси клуби шоҳмоти «Шоҳрух»-и Фарғона ташкил ёфта буд. Ҷамоаи мо бо 16 хол соҳиби ҷои панҷум гашт.

Акнун навбат ба Туркия омад. Дар шаҳри Денизлии ин кишвар олимпиадаи умумиҷаҳонии шоҳмотбозони ҷавон ба амал омад. Дар ҳайати ҷамоаи яккачини Ӯзбекистон ҷавонони болаёқатро мебинем, ки дар мусобиқаҳои байналхалқӣ пешқадам гаштаанд. Дар байни онҳо номзадҳо ба устодӣ Ҷ.Ҳамроқулов (Самарқанд), А.Яшин (Тошканд), Юсуфалиев (вилояти Тошканд) ва як нафар аз шоҳмотбозоне, ки аз Чехия бо ғалаба баргаштааст — Хуршед Турдиалиев ҳам ҳаст. Тими шоҳмотбозон-олимпиадачиёнро мураббии бухороӣ Фахриддин Сатторов сарварӣ мекунад.

Мухлисони шоҳмот, ки аз бурдбориҳои ҷавонон дар Чехия мамнун гаштаанд, умед доранд, ки ҷавонони мо аз Туркия низ бо сари болою рӯи сурх бармегарданд. Ба ин ғалабаҳои солҳои охир ба даст овардаи ҷавонону наврасон дар мусобиқаҳои байналхалқӣ боварӣ мебахшад.

Инак, аз Чехия бо медалҳо. Аз Туркия чӣ? Ба ин савол 11 август, баъди ба охир расидани талошҳои олимпии шоҳмотбозони ҷавон ҷавоб мегирем.

О.ПРИМОВ.

Чанд вақт аст, ки дар назди шифохонаи ноҳияи Оққӯрғон шӯъбаи муолиҷаи дарди дандон амал мекунад. Духтурони ботаҷриба кӯшиш мекунанд, ки ба аҳолии гирду атроф ёрии хуби тиббӣ расонанд. Дар ин ҷо мунтазам беморҳои дарди дандон аз назорат гузаронда мешаванд. Аз хизмати беминнати духтурон ҳама миннатдоранд.

Дар сурат: духтур Саидҷон Ӯринбоев ва ҳамшираи шафқат **Гулнора Имомбердиева** беморро муолиҷа мекунанд.

Суратгир : Ҳ.АВВАЛОВ.

Грант — ба маҳалла

Муаррифисозии лоиҳаи «Таҳсили калонсолон дар пойгоҳи оқсақолони маҳалла» дар маҳаллаи «Юнгичка Ариқи чорум»-и Самарқанд баргузор шуд. Маҳаллаи мазкур гранти Ассотсиатсияи донишгоҳҳои халқии олмониро (DVV) гирифтааст. Мутобиқгари лоиҳа, роҳбари ташкилоти ғайридавлатию ғайритиҷоратии «Марказиривоҷи шаҳрвандӣ» Саодат Хуррамова ба ҳозирон дар бораи фаъолияти Ассотсиатсияи донишгоҳҳои халқӣ нақл кард, ки маркази таҳсили калонсолон мебошад ва оид ба ташаккули шахсият, таълими касбӣ ва ба охир расондани таълими пойгоҳӣ корҳои зиёдро ба амал мебарорад. DVV соли 1953 ташкил шуда буд ва ҳоло дар Ҷумҳурияти Федеративии Олмон 16 ассотсиатсияро муттаҳид месозад. Ассотсиатсия зиёда аз 3000 филиалҳои маҳаллӣ, қариб 1000 донишгоҳҳои халқӣ, зиёда аз 500 ҳазор курсҳои мухталиф дорад, ки ба онҳо 6,6 миллион нафар ташриф меорад.

Аз рӯи суханони оқсақоли маҳалла Х.Исҳоқов дар маҳалла доир ба ободонии кӯчаҳо, марказҳои фарҳангию маишӣ корҳои зиёд ба амал бароварда шуд. Барои гузарондани тантанаҳои оилавию тӯйҳо зали махсус сохта шуд, нуқтаҳои зарурии хизматрасонӣ ба аҳолӣ — устохонаи таъмири пойафзол, сартарошхона, устохонаҳои таъмири асбобҳои маишии барқӣ фаъолият доранд. Маҳз дар ин ҷо сокинони маҳалла аз рӯи касби хостаашон — сартарошӣ, дуредгарӣ-мебелсозӣ, устогии телевизору радио ва таъмири пойафзол се моҳӣ таҳсил мегиранд. Тамоми хароҷотҳои ба таҳсил алоқамандро Ассотсиатсияи донишгоҳҳои халқӣ бар ӯҳда мегирад.

Чӣ хеле, ки дар сӯҳбат бо хабарнигори ОМИ «Туркистон-пресс» сардори намояндагии Ассотсиатсияи донишгоҳҳои халқии олмонӣ дар Осиёи Марказӣ Уве Гартеншлегер қайд намуд, давоми корҳо аз натиҷаҳои лоиҳа вобаста аст. Шояд, бо гузашти вақт дар Самарқанд ба Маркази омӯзиши касбҳои мухталиф аз рӯи барномаи олмонӣ асос гузошта шавад.

ОМИ «Туркистон-пресс».

«Фарғона» мафҳуми тоҷикист?

Фарғона диёри қадимист. Аз асри санг инҷониб дар он одамон зиндагӣ мекунанд.

Баъдтар дар ин ҷо давлате ташкил ёфт бо номи Давон. Қавмияти эрониназод ин давлатро идора мекарданд. Дертар суғдиён, сакоиён ва дигар халқҳои Эрониасл ба ҳам омехтанд, дар ин замина аҳолии Фарғона пайдо шуда ва онро фарғонагиҳо ном бурданд.

Маълумотҳои нахустин дар бораи ин водии қадима ба қалами сафири хитоӣ Чжан-Цянь сабт шуда ва то мо расидааст. Ӯ дар соли 128 то мелод ба Осиёи Марказӣ омада ва аз Давон, ки давлати мутамаддине дар ин минтақа буд, дидан намудааст. Баъдтар ба Давон қадами Сима-Цянь расид, ки низ аз солноманигорони маъруфи чинӣ ба ҳисоб мерафт.

Он замон дар давлати Давон 70 шаҳру қасаба вуҷуд дошт. 300 ҳазор нафар аҳолӣ умр ба сар мебурданд.

Императорони Чин ба Фарғона, мароқи калон зоҳир менамуданд. Чизи дигаре, ки диққати чиниёнро ба худ мекашид, аспҳои хушзоти Фарғона буд.

Назар ба ақидаи Чжан--Цянь, чиниҳо техникаи коркарди ойнаро аз фарғонагиён омӯхтаанд.

Дар асри ҳаштуми эраи мо Фарғона давлате буд муқтадир. Ҳукмдороне бо номи Ат-тар, Арслон ва Тархон сари қудрат буданд ва паи ободгариҳо мекӯшиданд. Пойтахт аввал Косон, баъд Ахсикат қарор гирифт.

Аҳолӣ бо шеваҳои суғдӣ ва сакоӣ ҳарф мезаданд. Вақте Сомониён ба сари ҳокимият омаданд, русто ва шаҳрҳое, ки дар атрофи Ахсикат (зиёда аз 60 то) воқеъ буданд, аз қабили Марғинон,(ҳоло Марғилон), Уштикон, Андукан (ҳоло Андиҷон), Қува, Сӯх, Рошидон, Ванкент ва ғайраҳо хеле обод шуданд. Фарғона дар он аҳд ба яке аз вилоятҳои аз нигоҳи иқтисодӣ мутараққии Мовароуннаҳр ба ҳисоб мерафт.

Водӣ аз сарватҳои табиӣ бой буд. Дар Ахсикат кони тиллою нуқра, дар Сӯх симоб, дар Нисои боло мис ва сурб, дар Астара (Исфара) кони ангишт мавҷуд буд.

Берунӣ дар бораи воқеъияти конҳои зиёди нафт дар водии Фарғона ҳамчунон маълумот додааст. Фарғона бо ҳунармандони худ ҳам ном бароварда буд. Ин водӣ нафақат ба мамолики Шарқ балки ба Аврупо низ робитаҳои хуби тиҷоратӣ барқарор карда буд.

Он чӣ дар ин ҷо истеҳсол мешуд, дар чаҳор самт харидорони зиёд дошт.

Олимоне,ки аз Фарғона баромадаанд, машҳури ҷаҳонанд. Яке аз онҳо Абӯлаббос Аҳмад ибни Муҳаммад ибни касири Фарғонӣ (асри IX), ки мунаҷҷим ва риёзидони маъруфи асри миёнагӣ буд. Дар Шарқ ӯро «Ал Ҳосиб» (математик) низ меномиданд. Дар Аврупо ӯ бо номи Алфарғонус низ машҳур аст. Абӯмуҳаммад Абдуллоҳ ибни Аҳмади фарғонӣ (асри X), ки муаррихи шинохта буд, ҳамчунон зодаи ин диёри номвар аст.

Ақидае сари чӣ тавр пайдо шудани «Фарғона».

Донишманд ва нобиғаи ҳунари асримиёнагии Шарқ Ибн ал—Фақеҳ изҳор дошта, ки ба пайдоиши ин калима Анушервони Сосонӣ сабабгор аст. Гап дар он ,ки ӯ ба ин ҷо аз ҳар хонадон як нафариро кӯчонда меоварад. Ва аз ифодаи тоҷикии «Аз ҳар хона» истилоҳи «Фарғона» пайдо шудааст. Донишманди муосири ӯзбек, арбоби шоистаи фан Исматулло Абдуллоев ақидаи Ибн ал—Фақеҳро тасдиқ ва фикри ҷолиби ӯро қувват додааст.

Ин дастгирӣ дар хусуси тоҷикӣ будани воҳаи қадима дили моро лабрези ифтихор месозад.

Гулрухсор ШОДИЕВА.

Маросими хатна

Худи ҳамон рӯз маросими дигареро ва ин навбат мардон ба роҳ меандозанд бо номи «молкушон». Ҳамон чорпои аслӣ, яъне барзагов забҳ мегардад ва он албатта муддати мадиде бояд парвонида буда бошад, яъне фарбеҳ бошад, бо гӯшти он ба ҳамаи ширкаткунандагони он рӯзи ҷашн кифоят кунад.

Онҳо:— Гӯшти он барзаговро ба якборагӣ хӯрда адо мекунанд?

Камина:— Оре, аз гӯшти он рӯзона шӯрбо мепазанд, ки басо болаззат бувад ва одатан пеш аз иҷрои «гӯшти» ба муддати якуним соат онро мехӯранд, то хуб ҳазм гардад ва шом аз гӯшти мутабоқии он барои аҳли базм ва дастаи машшоқон бирён омода месозанд ва дар истилоҳи маҳаллии мо «қайла» низ меноманд.

Онҳо:— Хуб, шумо гуфтед дар «тӯйандозон» ҷамъе аз маъмурони давлатӣ низ иштирок мекунанд. Бояд аз ҷониби давлат ба соҳибсур инъоме ё подоше низ ироа шавад?

Камина:— Ширкати давлатдорон ба масобаи касби обрӯ ва эътибори соҳибхона асту халос, аз ҷониби давлат кӯмаке намерасад.

Онҳо:— Маросими тӯйандозон бо таъйини рӯзи хатна ба поён мерасад?

Камина:— Нахайр, то мардум аз рӯзи хатнасур ва ба ибораи мо чукбӯрон огоҳии комил дошта бошанд, аз ҷинси зан ду нафарро барои занон ва ду наврасро барои дар ҷараён гузоштани мардон маъмур месозанд ва унвони «тӯйхабарон».

Онҳо:— Ин магар шарт аст, ки якбора аз ҳар ду ҷинс тӯйхабаронро барои ин кор сафарбар созанд? Ҳамон ду наврас кофӣ нест?

Камина:— Нахайр, одат ҳамин аст. Дуввум ҳамин ки мардуми деҳоти гирду атрофро низ бояд хабар дод, дар акси ҳол онҳо низ ба чӯкбуронашон даъват нахоҳанд кард...

Онҳо:— Теъдоди ширкаткунандагон дар тӯйандозон ба чанд нафар мерасад?

Камина:— Панҷоҳ-шаст нафар аз марду зан ва гоҳо бештар аз он. Забҳи ҷонвараке дар он ҳатмист. Иштироки ҳамсоягон алалхусус.

Онҳо:— Ҳамсоягон чаро?

Камина:— Онҳо пеш ва баъд аз маросими гӯштӣ меҳмон мегиранд.

Онҳо:— Чӣ гуна меҳмон? Аз куҷо?

Камина:— Ҳамон иштирокдорони гӯштиро, меҳмонони аз дуру наздик омадаро. Аз тӯйхона! Ба ин муносибат раиси комиссиюни тӯй баъд аз хатми гӯштӣ онҳоро «тақсимбандӣ» мекунад.

Онҳо:— «Гӯшкан» чӣ маънӣ дорад? Зоҳиран, ин калима ҳам форсист...

Камина:— Оре, форсии тоҷикист. Як намуди варзиш, ки ҷавонону наврасон одатан аз рӯи синну сол ба се гурӯҳ тақсимбандӣ шуда ҳар яке дар гурӯҳи худ қувваозмоӣ мекунад. Барандагон дар иваз аз соҳибсур бахшишҳое аз қабили пулу ашёи рӯзгор дарёфт медоранд. Намояндаи соҳибсур болои теппае ё шахе қарор мегирад ва дуюми бузеро ба сӯи онҳо партоб менамояд. Ҳар касе ки муваффақ ба гирифтани он шуд, бояд аз зери дасту пои дигарон раста то масофаи муайян дартоз рафту баргашт кунад. Агар ӯро аз пой дароваранд шурӯъ ба тофтану «кандан»-и гӯши ӯ мекунанд, албатта он бо дарди ҷонкоҳе тавъам хоҳад буд ва на ҳар варзишкор таҳаммули онро дорад. Дар ҳар сурат чунин намуди варзиш ҷавононро пуртоқату тобовар тарбият мекунад.

Онҳо:— Пойга чӣ навъ бозиест? Асптозӣ ҳам мекунанд?

Камина:— Оре, ин ду намуди варзиш гоҳо яке ҷои дигареро мегирад. Пойга-мусобиқаи даву тозест, то сарҳади муайян рафту баргашт аст, гоҳо ҷавононро савори мошин карда то ҳудуде аз беруни деҳ мебаранд ва аз он ҷо пиёда месозанд. Ин бозӣ «кросс»-и ҳозиразамонро ба хотир мебиёрад ва се, панҷ, гоҳе ҳам ҳафт нафари дар аввал омада соҳиби ҷавоизе мешаванд, аз қабили дучархаву мутарсиклит ва ё бузу гӯсфанду говмеш...

Онҳо:— Дарвоқеъ ин аҷиб будааст. Аммо он ҷавоизро кӣ медиҳад?

Камина:— Ҳамон соҳибсур ва хешони ӯ агар ҳиммате кунанд. Ва аммо дар мавриди асптозӣ... Номи онро дар минтақаи зисти мо «бузкашӣ» ва гоҳе ҳам «кӯпкарӣ» ё «кӯпкорӣ» меноманд ва аз ин асптозии шумо куллан фарқ мекунад. Варзиши мо ҳам ба чобукии асп ва ҳам ба зӯри бозуи савораи он, ки дар луғати омиёнаи мо «чапандоз» ё «човандоз» меномандаш, пайванди ногусастанӣ дорад. Бузеро кӯшта гӯшту рӯдаву шикамбаи онро берун мекунанд ва дар тиҳигоҳ кох ё ягон чизи ба ҳамин монанд фурӯ мерезанд ва дубора пӯсти онро медӯзанд. Дар доирае онро партоб менамоянд ва дигар «усул ба дасти нақоразан»...

Онҳо:— Шумо гуфтед «базм»?

Камина:— Оре, шомгоҳон одатан гирди манқали оташ даври ҳам омада сурудхониву доиразанӣ мекунанд ва ҳама марду зан ба по мехезанд ва рақсу бозӣ менамоянд. Он воқеан дискотекаи ҳозираро ба хотир меорад.

Онҳо:— Май ҳам менӯшанд?

Камина:— Оре, пештар пинҳонӣ менӯшиданд, асосан мардон. Ҳоло он базми куҳан ба «шомҷашнҳои ҷавонон» табдил шуда ва аксари ҷавонон мутаассифона бо шаробу май унс гирифтаанд. Ҳатто соҳибсурро агар рӯи миз шишаҳову ҷомҳои майнӯширо паҳлӯи ҳам нагузорад, нах ҳам мезананд: ин ҷашни шодмонист ё чизи дигар?

Онҳо:— Ин чӣ мусалмонист, ки ҷавонон май бинӯшанд? Мардуми шумо мусалмонанд? Аҳли ташаййуъ ҳастанд ё тасаннун?

Камина:— Алҳамдулиллоҳ мусалмонанд, аммо дар масоили диния кунанд ва шиъӣ ё суннӣ будани худро намедонанд...

Онҳо:— Хуб, пас маросими чукбурон кай воқеъ мегардад?

Камина:— Фардои рӯзи аслии ҷашн. Аз ҳамон гӯшти барзагови забҳшуда оши палав мепазанд, ки он бо номи «оши чукбурон» маъруф аст. Писаракро бо муроФақати дастае аз ҳамсолонаш ба хонаи мӯйсафедон, ки дар пешгоҳ устои чукбур нишастааст, раҳнамоӣ мекунанд. Бо додани нуқлу ширавори онҳоро саргарм месозанд. Сипас, тибқи таомул писараке, ки бояд хатна шавад, тоқӣ аз сар мегирад ва даври мӯйсафедон мегардад. Онҳо ба тоқии ӯ пулу танга мерезанд. Мӯйсафедон ба ӯ фотиҳаи хайр медиҳанд ва «омин» мегӯянд. Усто бо ҳаракоти якнавохт кӯдакро ором карда ҳамон гӯшту пӯсти изофии саракро бо алмос ва ё поку мебурад. Дар ҷои ҷароҳат пораи намади сӯхтаро мегузоранд то захм бо зудӣ баҳамояд. Ҳамагӣ чаҳор-панҷ рӯз кифоят мекунад, то кӯдак бапо шуда машғули бозӣ бо ҳамсолони худ гардад.

Онҳо:— Он устое ки гуфтед дар лаҳҷаи ироқии мо низ усто гуфта мешавад. Оё ӯ хизматона мегирад?

Камина:— Оре, ҳатман. Ҷомае бо дастору миёнбанд ва пулу нуқлу ҳадоёи дигар. Мӯйсафедон «ширинкома» мегиранд, яъне дар порчаи сафеде аз он парвардаву шириниҳо баста бо худ мебаранд, то рӯзи фарзандону наберагони онҳо низ сафеду ширин бигзарад.

Афсаре аз онҳо:— Шумо фарҳанги ғание доштаед, дар ин шакке нест. Аммо ин қадар пулу мол... ва ба иловаи он майнӯшӣ...

Афсари дигаре:— Хуб, оё намешавад, ки чукбуронро тавре ки дар кишвари мо ҳаст, бидуни чунин ҳашамат, бо иштироки волидайну усто баргузор кард?

Камина:— Намешавад. Дар он сурат дигарон соҳибхонаро нах хоҳанд зад, ки чаро тӯю сур накардӣ? Ва касе намегузорад иззати нафсаш поймол гардад.

Онҳо:— Оши палавро мехӯранд, бо ҳамин маросими чукбурон низ поён меёбад ва ҳама хона ба хона мераванд?

Камина:— Нахайр, шоми ҳамон рӯз маросими дигаре ба дунбол хоҳад омад: «оши хизматкорон». Аз гӯшти чорпои забҳшуда, аксаран аз каллаву почаи он таоми дигареро таҳия месозанд. Онро хизматкорон тановул хоҳанд кард: тӯйхабарон, ҳезумкашҳо, обрезҳо, самоворчиёну чойҷӯшонҳо ва албатта дастаи бозандагону созандагон, навозандагону сарояндагон... Ва дар поёни он шабнишинӣ соҳибсур ҳар кадоме аз онҳоро бо инъоме сарфароз хоҳад кард, аз қабили пироҳану тиккаи газмол ва ба изофаи он пулу шириниҳо бо гӯшти хому яхнӣ... бо ҳамин маросими чукбурон низ хатм меёбад.

Афсаре аз миёни онҳо:— Чи нақли аҷибе ва чи фарҳанги ғание... Аммо хазинаи ин ҳама сарфиётро кӣ мебардорад, мо намефаҳмем...

Камина:— Ҳамон соҳибсур ва албатта ҷамъе чанд аз хешону пайвандони ӯ. Бояд гӯям, ки дар деҳот, хоссатан деҳоти кӯҳистонӣ расму таомули бобоӣ ҳукмрон аст, мардум якдигарро дар шодиву ғам танҳо намегузоранд.

Афсари аршаде аз онҳо:— Дар ҳар сурат соҳибсур бояд маошу моҳонаи хубе дошта бошад, вагарна дарёфти ин ҳама пулу мол хеле тоқатфарсову миёншикан хоҳад буд.

Камина:— Тамоми умр заҳмат мекашад, каланд мезанад, подабониву молдорӣ мекунад, аз боғот мева мечинад, пулу мол меғундорад ва билахира хатнасурро барпо мекунад, то аз касе кам набошад.

Онҳо:— Пас, ин мусобақа аст? Мо намефаҳмем...

Камина:— Мусобақа нест, суннати мардумист. Кӯдакро хатна мекунанд ва ба ҳамин тариқ ӯ мусалмон мешавад.

Онҳо:— Пас, ба ақидаи шумо яҳуд ҳам мусалмонанд, дар ҳоле ки онҳо ҳам чукбурон доранд?

Камина:— Нахайр, яҳуд мусалмон нестанд ва инро ҳамагон медонанд. «Кӯдак мусалмон мешавад» ҳарфи ман нест, ақидаи мардум аст, ҳадаф ҳамоно мардуми Мовароуннаҳранд.

Афсари аршад:— Дар ҳар сурат, давлат бояд ин ҳамаро, ин расму таомули мардумиро бо чанде ихтисор таҳти пӯшиши худ қарор диҳад. Ба дӯши як нафар ва ё хонавода ниҳодани чунин бор хеле сангин хоҳад буд. Дарвоқеъ, мардум худашон дар ин бобат чӣ назаре доранд?

Камина:— Хатнасур, ҷашни арӯсӣ ва ғайра дар шароити деҳот ва алалхусус, минтақаи кӯҳистон барои мардум ҳама чиз аст: он ҷо ҳам бозии варзиш асту ҳам консарт, ҳам тарабхонаву ҳам тиотр. Мардум ба он одат кардаанд, хӯ гирифтаанд. Аз лавҳи хотири эшон зудудани бидъат ба осонӣ даст нахоҳад дод. Давлат бояд ин ҳамаро барномарезӣ кунад.

Сарбозе аз онҳо:— Тартиби ҷашни арӯсӣ ба чӣ гуна аст?

Дар ҳамин асно афсари аршад даст боло мекунад: бас аст! Ва ба ман рӯ меоварад:— дар ин бора дафъаи дигар, майлаш? Ман ишораи тасдиқ мекунам. Афсари аршад бонг мезанад:— Ҷунбӣ! Барони «саййид» мутарҷим» қаҳва биёр! Ӯ ҳоло хаста шудааст...

Ва аммо андар ҳошияи ҳамин боб... Аз он воқеа 20 сол ва аз эълони истиқлол ва аз раҳсупори зуволадони торих гаштани иборати «шаклан милливу мазмунан сусиёлистӣ» зиёда аз 10 сол сипарӣ гашт. Аммо вазъ дар ин риштаи ҳаёти иҷтимоии мо тақрибан ҳамон аст. Чӣ бояд кард? Банда роғибини баҳсро ҷиҳати табодули афкор фаро мехонам.

Назруллоҳ РАСУЛЗОДА,
номзади улуми филология.

Мо «Овози тоҷик» мехонем!

Чанд сол пеш аз ин бо дархости дӯстони деринам — профессор Раҳим Муқимов ва дотсент Асliddин Қамарзода барои кӯмак расонидан ба гузаронидани кадом як тадбири фарҳангӣ ҳамчун санъаткор ба факултети филологияи ӯзбек ва тоҷики Донишгоҳи давлатии Самарқанд даъват шуда будам. Ҳангоми вориди кафедра шуданам он ҷо дар қатори чанд нафар фарҳангӣ, ки барои ман шинос буданд, як марди кушодачеҳра, ки лабонаш моили табассум буданд, менишаст.

—Ин кас шоир ва журналист Ҷонибек Қувноқ, аз Тошканд, аз идораи «Овози тоҷик»,— муаррифӣ намуданд ба ман он мардро.

Пас аз андаке суҳбати мо бо Ҷонибек гул кард. Донистам, ки вай ҳам барои ҳамин тадбир даъват шудааст. Сипас дар бораи «Овози тоҷик» пурсон шудам. Ростӣ гап андаке хиҷил шудам, ки бо вуҷуди аҳён-аҳён ба даст афтодани шумораҳояш онро мунтазам намехонам. Вай шеъре хонд. Аз худаш буд, ё аз шоири дигар, намедонам. Ба ҳар ҳол чунон таъсирбахш буд, ки барои ҳам забондониву ҳам ҷаҳондонӣ ва ҳам замондонӣ ба забони модарии худ рӯзнома хондан зарур будааст. Ҳамон шуд мунтазам «Овози тоҷик» мехондагӣ шудам. Баъзан сотона обуна мешавам, баъзан аз дӯконҳои газетфурӯшӣ мегирам.

Ростӣ гап аз бисёр ҷиҳат рӯзнома ба ман маъқул. Зеро дар он баробари материалҳои расмӣ дигаргуниҳои соҳаи ҳаёти иҷтимоӣ ва иқтисодӣ, баъзан асарҳои бадеӣ, навигариҳои олам чоп мешаванд. Махсусан як-ду сол пеш аз ин дар якчанд шумораи рӯзнома чоп шудани қиссаи Болта Ортиқов «Сарфаи сари оташтон», мақолаҳои мавзӯъҳои таърихии Мӯҳсин Умарзода, Маъруф Отахонов, мақолаҳои Ҳасан Қудратуллоев дар бораи Бобур, шеърҳои Паймон, Салим Кенҷа ва ғайраҳо хеле маъқул гардиданд. Ин шумораҳоро аҳли оилаи мо ба дасту даст карда мехонданд.

Лекин дар баъзе хонаводаҳо бо вуҷуди он ки дар хонаву кӯча ба забони тоҷикӣ суханронӣ мекунанд, ҳатто фарзандонашон дар мактабҳои тоҷикӣ мехонанд, аз вуҷуд доштани чунин газета бехабаранд. Ман ба онҳо маслиҳат медодам, ки албатта «Овози тоҷик»-ро хонанд, аз он дар бораи боло бардоштани сатҳи маърифати маданияташон баҳраманд гарданд.

Аз кормандони идораи «Овози тоҷик» хоҳиш дорам, ки бештар дар бораи мардум шаванд, ва ҳаёти ҳаррӯзаи онҳо дар шароити имрӯзи иқтисоди бозаргонӣ нависанд.

Имсол «Соли маҳаллаи обод» эълон шудааст. Бояд дар бораи маҳаллаҳои ободу зебо, одамони баруманди онҳо саҳифаҳо нашр шаванд. Зеро дар вилоятҳои Ӯзбекистон маҳаллаҳои бисёри тоҷикнишин ҳастанд, ки дар байни онҳо ҳунармандону санъатварон, олимону адибон ва кормандони шӯҳратманди соҳаҳои гуногун, собиқадорони меҳнат ҳастанд. Дар бораи зиндагиномаи онҳо, ки пур аз таҷрибаи рӯзгор ҳаст, навиштан даркор. Чунон ки шоир фармудааст:

Бирав, зи таҷрибаи рӯзгор баҳра бигир,
Ки баҳри дафъи ҳаводис туро ба кор ояд.

Ба ғайр аз ин хуб мешуд беҳтарин шеъру ҳикояҳои саҳифаи «Овози тоҷик» дар шакли китобчаи алоҳида нашр мешуданд. Ман бовар дорам, ки агар қиссаи Б.Ортиқова «Сарфаи сари оташтон» ба забони ӯзбекӣ тарҷума шуда, аз нашр барояд харидорони зиёде пайдо мекунад.

Як вақтҳо барои омӯзгорон саҳифаҳои махсус нашр мешуданд. Онро ҳам барқарор кардан лозим. Инчунин барои мактабҳои тоҷикӣ саҳифаҳо ташкил кардан даркор. Чунки дар Ӯзбекистон барои мактабҳои тоҷикӣ ягон газета ва ё журнале нашр намешавад. Умуман, барои хонандабоб кардани рӯзнома ба зиёд гардидани мухлисони он ҳаматарафа кӯшиш гирифтанатон даркор.

Ман ҳамаи тоҷикони Ӯзбекистонро ба хондан ва обуна шудан ба «Овози тоҷик» даъват менамоям.

Аслам АҲМАДҶОНОВ,
собиқадори ҳунар ва таълим,
гузари Мирзо Пӯлоди шаҳри Самарқанд.

Компутерҳо барои мактабҳои Ӯзбекистон

Боз ду вилояти Ӯзбекистон —Бухоро ва Навоӣ аз ҳукумати ИМА компутерҳо мегиранд. Ин дар доираи лоиҳаи «Компутерҳо барои мактабҳои Ӯзбекистон» ба амал бароварда мешавад. Дар ин хусус ба хабарнигори «Туркистон-пресс» дар намояндагии Шӯрои оид ба тадқиқотҳову мубодилаи байналхалқии Тошканд хабар доданд.

Лоиҳаи мазкур тавассути USAID аз ҷониби ҳукумати ИМА бо маблағ таъмин шуда ва аз ҷониби Шӯрои тадқиқотҳову мубодилаи байналхалқӣ иҷро карда мешавад. Барои дар маросими кушоиши расмии лоиҳаи «Компутерҳо барои мактабҳои Ӯзбекистон» иштирок намудан 30-31 июл намояндаи Оҷонсии ИМА оид ба пешрафти байналхалқӣ (USAID) дар Ӯзбекистон Ҷеймс Гогшин ба вилоятҳои Бухорою Навоӣ ташриф овард.

Дар маросими кушоиши марказҳои компутерии мактаби рақами 21-и Бухоро ва мактаби рақами 11-и Навоӣ ҳокимони вилоятҳои Навоӣ ва Бухоро Баҳриддин Рӯзиев ва Самоитдин Ҳусейнов иштирок карданд.

Дар вилояти Бухоро ҳафт мактаб иштирокчии лоиҳаи «Компутерҳо барои мактабҳои Ӯзбекистон» мегардад, илова бар ин сетои онҳо ба Интернет пайваст мешаванд. Дар вилояти Навоӣ барои дар лоиҳа иштирок намудан панҷ мактаб интихоб шудааст, аз онҳо чортояш ба Интернет пайваст карда хоҳад шуд.

Беподош додани компутерҳо ва дар доираи лоиҳа барои маъмурияту омӯзгорони мактабҳо баргузор намудани курсҳои омӯзишӣ имконияти на танҳо бо компутерҳо ҷиҳозонидани мактаб, балки беҳтару ҷорӣ намудани усулҳои нави таълимро фароҳам меоранд.

Ба туфайли лоиҳаи мазкур барои хонандагони мактабҳои вилоятҳои Бухоро, Навоӣ ба технологияҳои замонавии компутерӣ роҳ кушода мешавад ва имконияти аз онҳо ҳам дар мактаб ва ҳам берун аз мактаб истифода бурдан фароҳам меояд. Гумон меравад, ки дар лоиҳаҳо иштирок намудани мактабҳо ба зиёд шудани манфиатдории хонандагон дар донишандӯзӣ ва дар оянда барои манфиати мамлакат истифода намудани он мусбӣ мусоидат мекунад.

Дар доираи лоиҳа зиёда аз ҳазор компутерҳо ба яксаду ду мактаби Ӯзбекистон дода мешавад, ки дар асоси озмун барои дар лоиҳа иштирок намудан интихоб шудаанд. Маҳаки хостагирӣ омилҳои техникӣ, ҳолати инфрасохтори мактабҳо ва малакаи омӯзгоронро, ки дар синфҳои компутерӣ кор мекунанд, фаро гирифтааст.

Тақсимоти таҷҳизоти компутерӣ дар мактаби рақами 145 шаҳри Тошканд қариб як моҳ пеш оғоз ёфта буд. IREX ният дорад, ки то аввали соли хониши 2003/2004 тамоми мактабҳои дар лоиҳа иштироккунандаро бо синфҳои замонавии компутерӣ таъмин кунад, аз тамоми имкониятҳо истифода мебарад.

ОМИ «Туркистон-пресс».

Фармон дар бораи бунёди рушди варзиши бачагона боиси дар ҷойҳо боз ҳам васеъ гаштани иншоотҳои варзишӣ, сохтан ва аз нав сохтани майдонҳои варзишӣ, ҳавзҳои шиноварӣ гашт. Бахусус дар деҳот ба варзиши бачаҳо эътибори ҷиддӣ дода мешавад. Ҳоло дар ҳамаи ноҳияҳои ҷумҳурият бачаҳо бо хелҳои мухталифи варзиш фаро гирифта шудаанд. Дар натиҷаи ин аз байни бачаҳо варзишгароне ба камол мерасанд, ки шарафи мамлакатамонро берун аз он дучанд мегардонанд. Муваффақиятҳои муштзанон, каратэчиён ва шоҳмотбозони ҷавон ба ин гувоҳ шуда метавонанд.

Азбаски инкишофи хелҳои варзиш ба сохтани иншоотҳо вобастагӣ дорад, дар ҷойҳо ба ин эътибори махсус дода мешавад. Аз ҷумла, дар ноҳияи Бӯстонлиқ барои хариди асбобу анҷоми варзишии бачагона 8 миллион сӯм ҷудо карда шудааст. Ин ҳиммати калони Бунёди инкишофи варзиши бачагона мебошад.

Дар суратҳо: 1. *Баромади каратэчиёни ҷавон.* ***2.*** *Мутахассиси Бунёди инкишофи варзиши бачагонаи ноҳия* ***Бахтиёр Иброҳимов*** *дар ҳалқаи варзишгарони ҷавон.*

Суратгир: В.ПОРТНОВ.

Олами садранг

Айёриашон ошкор гардид

Одатан ба шаҳрҳои хурд баъзан сирки сайёр меояд ва албатта, он ҳамчун воқеаи фархунда қайд карда мешавад. Чунин воқеа дар шаҳри Веневи Россия ҳам ба амал омад. Вале касе гумон набурда буд, ки омадани сирк боиси ташвишу изтироби калоне мегардад.

Сухан аз он аст, ки ниҳоят лоғар гардидани ҳайвоноти сирки сайёр хурду калони шаҳрро ба ҳайрат гузошт. Баъзеҳо оби дида ҳам карданд. Аз ин кормандони сирк парвое накарда, чун одат бо майнӯшӣ машғул шуданд. Аз вазъият шери дар қафас буда, моҳирона истифода бурд. Вай дари нимроғи қафасро кушоду номаълум берун рафт.

Шер ду рӯз дар шаҳр гашт. Кормандони сирк аз хусуси гум шудани он ҳарфеназаданд. Шер пасу пеш сагҳоро медарронд. Сабаби онро ягон кас намефаҳмид. Чунки шер танҳо гӯшти сагро истеъмол мекард, ба одамон ва ҳайвоноти дигар кордор намешуд.

Алқисса, кормандони мақомоти ҳифзи қонуну тартибот аз ҳодиса огоҳӣ ёфта, шерро доштанд ва боз ба қафаси дӯстдоштааш андохтанд. Парвандаи ҷиноӣ кушода шуд. Маълум гардид, ки коркунони сирк ба чашмбандӣ роҳ додаанд. Гӯшти гови ба шер муқарраргардидаро худашон тановул намуда, шерро бо гӯшти саг бонӣ кардаанд.

Алҳол парвандаи ҷиноӣ ба прокуратураи шаҳри Маскав фиристода шудааст. Зеро баробари кушодани протокол коркунони сирк шабона ғайб задаанд.

На аз дасти ҳар кас меояд

Дар Ёкутистон ҳар аввали баҳор сар задани обхезӣ, омадани сел як ҳолати муқаррарист. Аз он баробари хоҷагии халқ, оилаҳо ҳам зарари калон дида, ҷораву тадбирҳои зарурииро меандешанд. Виктор Сергеевленскӣ, ки борҳо азоби ин офатро дидааст, қарор дод, ки тавассути бетонфарш кардани сутуни хонаҳо барои худ «ошёнаи дуюм» месозад. Вай бар хилофи қоидаҳои бинокорӣ баландии сутунҳоро ба дувоздаҳ метр бардошта, ошёнаи дуюми хонаи худро бо гаражаш қад кашонд. Ҳамин ки ҳаво оҳиста-оҳиста гарм мешуд, тамоми чизу ҷораи даркорӣ, аз он ҷумла мошини «Жигули»- и вай аз қабати дуюм ҷой мегирифту аз обхезӣ зараре намедид.

Ва аз ин сирри ҳамсоя дигарон огоҳӣ ёфта, ба ин иқдом даст заданӣ шуданд. Аз он ҷумла, ҳамсояи тарафи росташ ҳам ошёнаи дуюм барқарор карда, мотосикли сечархаи худро ба болохона баровардани шуд. Вале сутуни тахтагини бино ба он тоб наовард ва мотосикл рост ба хонаи хоб афтода, зарари калон расонду ҳамсараш чизу ҷораашро бардошта, ба хонаи модараш рафт.

Алҳол вай аз паи сохтани бинои нави сеошёна аст ва ният кардааст, ки баъди фарҷоми он ҳамсару фарзандонашро бармегардонад.

Ба ғайр аз сафсата дигар чизе нест

Баҳорро фасли кишту кор мегӯем. Дар Санкт-Петербург низ дар ин фасл аз паи сабзу хуррамгардонии шаҳр камари ҳиммат мебанданд. Бо тавсияи як қатор олимон дар кӯчаҳои шаҳр ниҳоли нашъаро ҳам мешинонанд. Ба фикри онҳо маҳз ниҳоли нашъа табиатро аз газҳои заҳрогини мухталиф тоза карда, санги гурдаи одамонро бо роҳи табиӣ ронда мебарорад.

Вале гурӯҳи дигари олимон муқобили ин фикр баромада, исбот карданӣ мешаванд, ки ин сафсатааст халос.

«Пешонаи ман аз ҳама сахт»

Масофаи байни Новосибирску то Владивосток 4800 километр аст ва мусофироне, ки ин роҳи дурударозро бо поезд тай мекунанд, маҷбуран худро бо шуғле андармон месозанд. Пешхизматон низ аз бекорӣ байни худ ба бозие шурӯъ намуданд.

Мувофиқи он агар касе бо пешонаи худ оинаи вагонҳоро зада шиканад шахси аз ҳама зӯр ҳисоб гардида, ва ғолиби мусобиқа эълон мешавад.

Мусобиқа оғоз ёфт. Вале оина намешикаст. Азбаски дар давоми мусобиқа сари чандин «қаҳрамон» кафид, маҷбур шуданд, ки дар сари роҳ чанд маротиба аз хизмати «Ёрии таъҷилӣ» истифода баранд.

«Мардонро дашном надиҳед»

Ба қарибӣ суди Олии Италиё даъвои мардеро дида баромад, ки аз серҷоғии ҳамсараш ба дод омада, аз хусуси ҷудо шудан ариза додааст. Вай дар айни замон талаб пеш гузошта буд, ки аз товонпулӣ ҳам озод кунанд. Зеро мувофиқи қоидаҳои мамлакат марди ҷудошаванда ба ҳамсар бояд товонпулӣ диҳад. Бечора мардак на танҳо аз ҳамсари серҷоғаш халос нашуд, балки аз ӯ боз гапи зиёде шунида, дигарбора ба маъво баргашт ва гӯшаи хилватеро маскани доимии худ қарор дод. Ба гӯшҳояш пахта гузошт, то ки аз ҳақоратҳои намакини ҳамсараш баҳра набардорад.

Ва ин хабарро шунида, баъзе мардон, ки аризаи даъворо аз хусуси ҷудо шудан ба суд дода буданд, пас мегиранд. Чунки додани товонпулӣ ба бонувон ниҳоят гарон аст. Зеро онҳо дар суд маблағи ба забонашон омадаро гуфтанашон мумкин аст. Ба он на ҳар як мард тоқат мекунад.

«Шири тару тоза»

Дар кӯчаҳои шаҳри Гватемала аз шири тару тозаи буз баҳра бурданашон мумкин аст. Як истакон шир 40 сент арзиш дорад. Аз ин ҳолат шаҳриён ниҳоят хурсанданд.

Чунки аз шири шифобахш дар вақти дилхоҳ баҳра бардоштан мумкин аст.

—Мо аз хизмати худ мамнун ҳастем, -гуфт яке аз фурӯшандагони шир. Дар шаҳри мазкур беш аз се миллион аҳолӣ истиқомат мекунад. Барои парвои бузҳо шароит тангтар, аз ҳамин сабаб ширро пул карда, барои бузҳо хӯрок мехарем.

«Оташи қалбашонро хомӯш кунед!»

Дар Ҳиндустон кормандони идораҳои сӯхторхомӯшкунӣ аз «оташи диламро хомӯш, кунед» гӯён зангзании бонувони бева ба танг омадаанд. Муроҷиаткунандагон манзили аниқи худ, ҳатто рақами телефонашонро маълум менамоянд. Баъзан таҳдид ҳам мешавад, ки агар сӯхторхомӯшкунаандагон наоянд, худкушӣ мекунанд.

«Ҷабрдидагон» ба мақсади раҳоӣ ёфтан аз ин ҳолат ба ширкатҳо бо дархости қатъ кардани телефони онҳо муроҷиат карданд. Вале ширкатҳо ин корро намекунанд. Чунки рақами мазкур ройгон аст ва аз он ширкат ягон фоидае намебинад. Диданд, ки нашуд, сӯхторхомӯшкунандагон ба полиса муроҷиат карданд. Аммо онҳо ҳам кӯмак расонда натавонистанашонро маълум карданд. Чунки чанд моҳ боз онҳо ҳам аз занги телефони ана ҳамин қабил бевоҳо ба дод омадаанд.

(Аз рӯи маводҳои Интернет ва воситаҳои ахбори оммавӣ тарҷума ва таҳия шудааст).

Муҳаммадҷон Шодӣ

Вафо ва хиёнат

Ҳикоя

Дар айёми тифлӣ чандон муросо надошта бошанд ҳам, ҳангоми наврасӣ, вақте ки аз волидон ҷудо шуданд, бародару хоҳар ба ҳам меҳрубон шуда буданд. Ба якдигар такя мекарданд ва ба қадри ҳамдигар мерасиданд.

Бародар, ки Зулфиқор ном дошт, ба духтари зебои деҳ Гулчеҳр дил баст. Вале нодор буданд. Тӯй худ аз худ намешавад, ба худ хос он харҷу хароҷот талаб дорад. Бародару хоҳар ҳайрон: чӣ кор кунанд, ки духтари арзандаи деҳ аз даст наравад.

Бародар гуфт: «Мардикорӣ меравам». Ва рафт. Вале чун баргашт, Зулоли хоҳараш ӯро бо оби чашм ва табъи вожгун истиқбол кард:«Гулчеҳр ба шавҳар баромад, акаҷон. Остонбойбача ӯро гирифт».

Дуд аз димоғи Зулфиқор баромад, ҷо ба ҷо шах шуд. Хоҳар, ҳарчанд вуҷудашро анбури ғусса бераҳмона тоб медод, «Ғуссаманд мабош,— дилдорӣ медод бародарро, ӯ набошад, дигараш. Гулчеҳр аз даст рафта бошад, гулчеҳрагони дигар кам нестанд».

Вақт мегузашт, рӯзу ҳафтаҳо дунболи ҳам мегирифтанд, вале оташи аламу ғуссаи ногуфтанӣ дар дили Зулфиқор ҳамоно забона мезад:«Нодорӣ намебуд, шояд Гулчеҳри нозанин аз они ман мешуд».

Зулол дар ғаму ташвиши он буд, ки бародар зудтар ба худ муносиберо ёфта, риштаи тақдир бо ӯ бандад. Шояд баъди он ба хотири Гулчеҳр, ки акнун зани бойбача аст, оҳ накашида, ӯро фаромӯш намуда, хонаи хаёл бо ёди дигаре фурӯзон дорад. Аммо куҷост, он нигор, ки мавриди таваҷҷӯҳи бародар қарор ёфта, ӯро ба мақсад расонад? Ва баъди он дилпуру хотирҷамъ бишавад?

Ва дили Зулол, ки ҳамеша дар хаёли арӯси муносибе ба бародар буд, баъди дидани Моҳинур, холадухтари Гулчеҳр ба тарзи аҷибе ба таппиш даромад: «Зебо, кушодачеҳраву самимӣ. Худо-дия, зеро диққати Зулфиқор ба ӯ ҷалб шуда...» Ва тозон пеши бародар рафт, то ба сифати Моҳинур, ки ному ҳуснаш ба ҳам созгор омада, лаб боз намояд.

Моҳинурро диду дили Зулфиқор низ дар кафи ҳаяҷон ширин-ширин тапид:«Бад не. Балки хуб аст, хуби хубҳо!».

Вале молу манолашон кифоят мекарда бошад? Ё боз ба мардикорӣ равад? Зулфиқор ҳанӯз дар дил алам дошт. Мехост ончунон тӯйе гузаронад, ки даҳони аҳли деҳ воз монад. Боз бойбачагон ҳасад баранд. Остон ҳам, ки дар тамоми маҳалла «як ман» мегӯяд. Остоне, ки дӯстдори ӯ бо пешдастию дастдарозӣ аз они худ карда хонаи умедаш валангор сохт ва ба рақиб, балки душмани ҷонии умрона табдил ёфт.

Хоҳар чӣ мехост? Вай, хоксорона бошад ҳам, зудтар гузаштани тӯйро мехост. Метарсид, ки бародар боз биравад, Моҳинурро ҳам бо пешдастӣ нафари дигаре аз они худ насозад.

Ин фикр, ки бародарро низ ором намегузошт — охир, моргазида аз ресмони ало метарсад,— ба назди Моҳинур рафт, пешаш дил кушоду арзи ҳол кард. Духтар изҳор намуд, ки ӯро мунтазир мешавад ва ҳарду, ки худо онҳоро барои ҳам офарида, хонае обод хоҳанд кард.

Вале баъди ду-дуюним моҳе, ки Зулфиқор хотирҷамъ, дил лабрези орзуҳои наҷиб, дар ғами бозёфти маблағе ба хароҷот ба мардикорӣ рафт, ҳодисае рӯй дод, ки аз вуқӯъ ёфтани он Зулол сахт метарсид — Моҳинур низ шавҳар кард. Вуҷуди Зулол тагурӯ, дилаш хуноб гашт:«Вақте бародаракам бо колое баргашт, то тӯй барпо кунад, чӣ манзаре хоҳад дид. Ба чӣ ҳоле хоҳад афтод? Оҳ, боз бадбахтӣ. Боз ноумедӣ!»

Ҳол он ки ҳанӯз дарду алами Гулчеҳр аз дили Зулфиқор нарафта, ҳамон дилгирифта буд, ҳарчанд хаёли бо духтари дигар — Моҳинур издивоҷ кардан ба олами умедаш равшанӣ мебахшид. Акнун... Моҳинур низ аз даст бирафт. Боз ӯ аз они кӣ шуд — аз ҳамон Остонбойбача! Остонбойбача, рақиби пештара, гӯё ба қасди Зулфиқор Моҳинурро ҳам ба болои Гулчеҳр гирифта буд.

◆◆◆

Баргаштан замон, ҳамин ки Моҳинурро ҳам ба занӣ гирифтани Остонро шунид, Зулфиқор қариб девона шуд:- «Мекушам! Мекушам ӯрову ҳарду зана—дуи он бевафоро бо зӯрӣ таслим мекунам!» Аз тарс, аз ғусса, аз шиддати изтироб Зулол ба худ меларзид. Даст ба гардани бародар, ки дар худ набуду он чӣ ба даҳонаш омад, мегуфт, андохта, ашк дар чашм, илтиҷо мекард:

— Вазнин шав акаҷон, қурбони хоки пот!»

Вале баъди он чизе сади роҳи Зулфиқор шуда наметавонист: на лобаю ашкрезиҳои хоҳари зор, на ягон андешаи дигар. Алам кори худ кард ва ӯ ҳадаҳа, кин дар дилу шӯр дар сар, роҳи хонаи Остон пеш гирифт...

◆◆◆

Дунёи равшан торик буд ба назари Зулол, гӯё аз ҳавои зиндон нафас мекашид. Гиря мекард, нола мекард:«Худоҷон, ин чӣ рӯзе? Чӣ рӯзи сиёҳе болои он қадар маҳрумиятҳо? Худат нигоҳ дор! Дили акаамро нарм, ӯро аз роҳи бад бозгардон. Шарманда накун!»

Баъди хеле, миёнаҳои шаб, Зулфиқор баргашт. Дар бандии изтироб набуд. Акси чашмдошти хоҳар асаби ӯ ором. Дили Зулол андак ба ҷояш афтод. «Худованд, аз афт, оҳам шунид».

— Куҷо будӣ, акаҷон?— бо меҳрубонӣ суол кард.

— Дар пеши Моҳинур.

— Моҳинур?—ба саропои Зулол рашъа тохт.

— Ҳа,— байни лабу дандон ғурунгос зад Зулфиқор ва якбора ба қаҳр омад:

— Ӯро зӯран гирифта будааст Остон. Ноилоҷ мондааст. Лекин дилаш ҳамон ба ман. Гиряомез роз гуфт, хеле дарди дил кард. Беҳуда аз вай хафа шуда будаам...

— Ҳарчӣ ҳам бошад, вай зани Остон,— бо изтироби гулӯгир лаб кушод хоҳар,— акнун бо ӯ вохӯрданат хуб не. Шавҳараш фаҳмад, чӣ мешавад?

— Бигузор, фаҳмад. Ин ҳам фаҳмад, ки Моҳинур дӯстдоштаи ман буд. Дилаш ҳамон ба ман, ҳарчанд ноилоҷ зани вай шудааст.

— Хуб не, акаҷон.

— Хуб не? Чӣ хуб? Зани дигари он бойбачаи бадзот шудани Моҳинур хуб аст?

— Ҷон, ака...

— Бас! Ту натарс. Бо акаат чизе рӯй намедиҳад. Вай аз Остон наметарсад.

— Гап сари тарсидани ту не.

— Медонам: ту гуфтанӣ, ки хаёли Моҳинурро аз сар дур андоз, мисле, ки Гулчеҳрро фаромӯш кардӣ. Акнун ӯ ҳам зани каси дигар.

— Бале. Ба зоти духтар қирон наомада. Ба зани каси дигар дида надӯз.

Зулфиқор хандид. Бо дарду алам хандид:

— Аз нав дил ба духтари дигаре баста, мардикорӣ равам? Ва то баргаштанам... ҳаҳ-ҳа!

Ва зуд ҷиддӣ шуда, бо овози паст, вале қатъӣ, изҳор кард:

— Не, худи Моҳинур зани ман хоҳад шуд. Моҳинуре, ки майл ба ман дошту дорад. Шӯяшро бо корд куштани ман шарт не. Баъде, ки зани ҷавону нозанинашро зада гирифтам, худаш хоҳад мурд. Дарвоқеъ, бар қасди он палид Гулчеҳрро ҳам ба худ моил насозам, номам Зулфиқор не!

— Акаҷон,— ҳоли раҳмоваре дошт Зулол, ки қасди баду нияти нопоки бародар вуҷудашро ба ларзиш андохта буд,— Худо гӯ, тавба кардам, гӯ. Ба гуфти шайтон даромада, дунёву охиратат насӯзон.

Вале дар вазъе буд Зулфиқор, ки лобаву илтиҷоҳои пурашки хоҳари дилфигор ба ӯ кора намекарданд.

(Давом дорад).

Овози тоҷик

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.
Тожик тилида нашр этилади.

Сармуҳаррир
Шерпӯлод ВАКИЛОВ

Рӯзнома ҳафтае ду маротиба: рӯзҳои чоршанбе ва шанбе чоп мешавад.

Рӯзнома дар компутерхонаи идора чинда, саҳифабанд гардид.

Ҳаҷми насри бадеӣ, очерку мақола аз 5 саҳифаи чопи ду интервалӣ ва шеър аз 50 мисраъ зиёд бошад, идора қабул намекунад. Рӯзнома ба мактубҳои интишорнашуда ҷавоб намегардонад.

Рӯзнома дар Кумитаи давлатии матбуоти Ӯзбекистон номнавис гардидааст. Тартиби номнависшуда № 16. Г - 733

Теъдоди чоп 1100. 1 2 3 4 5 6

Ҳисоби сурати мо дар бонк:
Ҳ/С 20212000800101767001,
МФО 00423. Шӯъбаи Меҳнати ЖСБ дар шаҳри Тошканд.

Муҳаррири навбатдор: Т. ОЛИМБОЕВ.
Мусаҳҳеҳон: ДОДОБОЕВА М.
ФАЁЗОВА Т.
Саҳифабанд: Х. ТӮХТАЕВА.

Нишонии мо:
700047 ш.Тошканд, кӯчаи Матбуотчилар, 32.
Телефонҳо: қабулгоҳ 133 - 82 - 83; шӯъбаи мактубҳо ва корҳои оммавӣ 136 - 57 - 28.
Индекси обуна 170.

Матбааи табъу нашри Ширкати саҳҳомии «Шарқ», нишонии корхона: кӯчаи Буюк Турон, хонаи 41.